

CSODAVÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

**CSODAVÁR ÓVODA
Szombathely, Nagyvárad u. 9.**

**Készült: 2025. augusztus
Kiadásszám: 5.
Hatályos: 2025. szeptember 1.**

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	4
I. GYERMEKKÉP - ÓVODAKÉP	5
1. Óvodaképünk	6
2. Óvodai nevelésünk célja	7
3. Nevelési alapelveink	7
II. ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	9
1. Személyi feltételek	9
2. Az óvodapedagógus és a dajka együttműködésének szakmai alapelvei, tartalma	10
3. Tárgyi feltételek	11
4. Az óvodai élet megszervezése	13
5. Az óvoda és a család	14
III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	16
1. Egészséges életmód kialakítása	17
2. Érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés	20
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	24
IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	27
1. JÁTÉK	27
2. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	31
3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	33
4. VERSELÉS, MESÉLÉS	35
5. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	37
6. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	39
7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	41
8. MOZGÁS	44
V. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	47
VI. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	48
VII. A NEVELÉSI PROGRAM HATÉKONYSÁGA	57
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	61
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	61
A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	65

„Az egész gyermek olyan, mint egyetlen érzékszerv,
minden hatásra reagál, amit emberek váltanak ki belőle.
Hogy egész élete egészséges lesz-e vagy sem, attól függ,
hogyan viselkednek a közelében.”

Rudolf Steiner

BEVEZETŐ

Az óvoda hivatalos elnevezése: Csodavár Óvoda

Az óvoda címe, telefonszáma: 9700 Szombathely, Nagyváradi u. 9.
telefon: 06-70/234-8794

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma:
Csodavár Tanodú Nevelési, Oktatási és Fejlesztő Nonprofit Kft.
9700 Szombathely, Alsóhegyi út 3/a
telefon: 06-20/361-1810

Programunkat, pedagógiai munkánk alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelően fogalmazzuk meg, mely épít a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára. Mindezek mellett figyelembe veszi Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeit.

Pedagógiai alapelveink meghatározásánál abból indulunk ki, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Fontosnak tartjuk, hogy nem a családok helyett, hanem velük együtt szeretnénk a gyermekük fejlődését, nevelésüket biztosítani, mivel a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben mi kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltünk be. Meggyőződésünk, hogy a család semmivel sem helyettesíthető örömforrás a gyermekek és a felnőttek számára egyaránt. Óvodánk nyitottsága, mint elv, befolyásolja az óvoda kapcsolatainak kialakítását, a családoktól a közvetlen partnerekkel való együttműködésig.

Mindennapi munkánkban teret adunk az innovatív pedagógiai törekvéseknek, biztosítjuk az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötetéseket csak a gyermek érdekének védelmében és harmonikus fejlődésük érdekében fogalmazzunk meg.

Pedagógiai meggyőződésünk: Segíteni a gyermek aktivitását a legvégső határokig, de nem kiszolgálni, hanem ahhoz segíteni, hogy önálló legyen. Képes legyen arra, hogy saját akaratát, érzelmeit és gondolkodását önálló és felelős életvitelre fordítsa, környezetét ne visszautasítsa, hanem emberségesebbé tegye.

I. GYERMEKKÉP - ÓVODAKÉP

1. Gyermekképünk

Gyermekképünket az ENSZ által 1959-ben deklarált Gyermeki Jogok és Szükségletek Nyilatkozata határozza meg. A nyilatkozat megfogalmazza és kimondja a gyermeki szükségletek kielégítését és a gyermeki jogok tiszteletben tartását, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Világunkban történő rohamos változások, a modern élet kihívásai egyre sürgetőbbé teszik a gyermekek felkészítését az életre. Egyre nagyobb felelősséget jelent a szülők és az óvodapedagógusok részéről megőrizni a gyermekkor nyugalmát, derűjét és ugyanakkor felvértezni a gyermekeket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a világban. A gyermekeknek nem az az igényük, hogy helyettük cselekedjünk mi felnőttek, hanem az, hogy engedjük őket cselekedni és önmagukat a maguk módja szerint kifejezni.

Minden gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, egyszeri és megismételhetetlen személyiség és szociális lény. Tiszteletet érdemel, joga van megkapnia azt, amire fejlődéséhez szüksége van. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Ennek a fejlődésnek alapvető feltétele a gyermeki öröm, melynek több forrása van: a mozgás, az esztétikum, a tudás, és legfőképpen a szeretet.

Milyen legyen ez a gyermek? Egészséges, kiegyensúlyozott, önálló, alkalmazkodó, kapcsolatteremtő, barátkozó, érdeklődő, játékos, tevékeny, kreatív, empátikus, toleráns, segítőkész, céltudatos.

Minden gyermek a saját képességei szerint, annak figyelembevételével nevelhető, fejleszthető, sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet, "hogy tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre."

Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy az óvodások okos szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket, esetleges hátrányaik csökkenjenek. Óvodáskorban a cél a játékos formában történő komplex készségfejlesztés, amely révén minden gyermek képessé válik az egész életen át tartó tanulásra. A gyermekek számára különösen fontos az élmény és az öröm hozzákapcsolása a tágabb értelemben vett tanulás folyamatához, a folyamatban való aktív részvétel lehetőségének biztosításával, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, melyben a személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

2. Óvodaképünk

Az óvodai csoportok száma: 1 csoport

Óvodánk Szombathelyen, régi polgári jellegű családi házas övezetben helyezkedik el.

A családok életkörülményeire a következők jellemzőek:

- kertes családi házban élők;
- csonka családok - teljes családok. A többgenerációs együttélés nem jellemző;
- egy vagy 2 gyermeket nevelő családok;
- a szülők iskolázottságára jellemző: egyetemet, főiskolát végzett szülők;
- általában az egyik szülő vállalkozó vagy alkalmazotti pozícióban magasabb pozíciót tölt be;
- a családok szabadidejüket tartalmas, közös tevékenységekkel töltik (pl.: kirándulás)

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit, miközben óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő funkciókat is ellátja.

Az 1 óvodai csoport osztatlan (vegyes) szervezésű. A csoportban nagy érzelmi biztonságot élnek meg a gyermekek. A kisebb csoportnak köszönhetően az óvodapedagógusnak több lehetősége van a pozitív megerősítésekre, dicséretre, természetes ösztönzésre. Intenzívebben segít a különbözőség elfogadásában, ennek tudatos ébrentartásában. Tartalmasabb a csoport játéka. Motiváltabbak a szerepjátékokra. Minden korosztály toleranciája optimálisan fejlődik. A kicsik számára a nagyok modell, húzóerőt jelentenek. Sokoldalúan fejlődik a gyermekek énképe. A szocializációs folyamatok felgyorsulnak, stabilizálódásukra is nagyobb az esély. Nagyobb a kérdező és a közlési igény, a "kibeszélés" és megbeszélés lehetősége. Fokozódik a figyelmük egymásra. Lexikális tudásuk erőltetés nélkül sokszorozódik. Az együttlét erőfeszítésre, teljesítményre ösztönöz. Segíti és fejleszti a felelősségérzés kialakulását. Egészségesen fejleszti az összehasonlító és differenciálóképességet. Az ok-okozati folyamatok hamarabb tisztázódnak. A csoportokban jelen van a "kicsi voltam, nagy leszek", vagyis a múlt és a jövő, a gyermekekben megteremtődik a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit.

3. Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is), valamint az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Célunk a kulcskompetenciák fejlesztésével az élethosszig tartó tanulás megalapozása, mely a tudás alapú társadalom megteremtésének egyik feltétele.

A pedagógiánk célja a nyugodt, békés légkörben egymással *toleráns, segítőkész, tevékeny* gyermekek nevelése, valamint az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés. Pedagógiai magatartásunkkal és a megfelelő környezet kialakításával biztosítjuk az egészséges életvitelt, a gyermekek szocializációját, képességeik differenciált fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.

Célunk, hogy *saját tapasztalatok* alapján tegyenek szert a gyermekek minél biztonságosabb alapvető ismeretekre, problémamegoldó gondolkodásra.

A családi, derűs légkörben folytatott nevelőmunkánk változatos tevékenységgel segíti elő a gyermekek fejlődését, s felkészíti őket az iskolai életre.

4. Nevelési alapelveink

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Ennek érdekében személyiségét elfogadjuk, tiszteljük, szeretjük, megbecsülés és bizalom övezi.

Lehetővé tesszük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely segíti személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Az alkalmazott pedagógiai hatások igazodnak a gyermek személyiségéhez, egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

Biztosítjuk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkört, a gyermek számára biztonságot nyújtó megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszert. Segítjük, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. A szokásrendszerben és az együttélésből fakadó interakciókon keresztül fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

Gondoskodunk a testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.

Meghatározónak tartjuk a gyermek napi játékszükségletének kielégítését, mely az óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legelemibb pszichikus szüksége.

Meghagyjuk a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit az életkorhoz és egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékekről. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, tanulási színtér, örömhöz – sikerélményekhez jut. A személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A munka jellegű tevékenységgel támogatjuk az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során a közösségért való tevékenykedés örömeinek megélését, a normák, értékek, szabályok kialakulását.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

Az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítjük a gyermeket, hiszen gyermek saját tevékenysége, tapasztalatai által tanul. Biztosítjuk az egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetet, a megfelelő felnőtti viselkedést, a gyermeki szabadság hatásrendszerét a gyermekek *önálló személyiségének* kibontakoztatása érdekében.

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése. Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Mindennek az alapja a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül, az egyéni, differenciált bánásmód, bensőséges kapcsolat kialakítása.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyerekek őszintén elfogadják,

tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani az óvodának, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

A gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne. Megalapozzuk a gyermekek környezettudatos viselkedését, ismerjük meg tágabb és szűkebb környezetüket.

Fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz, a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése.

Az óvodapedagógus legyen modell a gyermek számára: meleg, elfogadó attitűd; önismeret, a nevelő hatások tudatos szervezése; magatartása derűs, barátságos, szeretetteljes, őszinte, következetes, határozott; törekedjen a gyermekek megismerésére; toleráns; kellő empátiával, igazságosan és differenciáltan, az életkori és egyéni sajátosságaikhoz igazodva értékeli a gyermekeket.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeknek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

II. ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvoda reggel 7³⁰ -tól délután 16³⁰ -ig tart nyitva. Az óvoda egésznapos nyitvatartásához igazodva az óvodai csoportban 2 fő felsőfokú szakirányú diplomás óvodapedagógus és 1 fő dajka (óvodai dajka) végzi a nevelőmunkát.

Nevelőtestületünk az alábbi *szakmai kompetenciákkal* rendelkezik: óvodapedagógusi főiskolai (diplomás) végzettség, óvodai dajka képzettség, gyógypedagógiai (diplomás) végzettség, óvodavezető főiskolai (diplomás) végzettség.

Az óvodapedagógusok, dajka magatartásának meg kell felelni a *következő pedagógia elvárásoknak*:

A gyermeket szerető pedagógusnak feladata a gyermekek megfigyelése, ennek alapján a gyermekek mély ismerete. Minden gyermekben meg kell látnia a jót, a fejlődés lehetőségét. Figyelembe kell venni a gyermekek sajátosságait, különböző adottságaikat, és a szociális háttérét. Mindenkor fel kell ismernie a segítségnyújtás megfelelő idejét és mértékét, a fejlesztés módját és feladatait. Tisztelnie kell a gyermekben az embert és egymás tiszteletére kell nevelni őket. Megjelenése legyen mindig esztétikus, csinos. Szava halk, beszéde helyes és kedves, de nem kedveskedő.

A pedagógus pár és a dajka tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek nevelési elveiket és nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

Az óvodapedagógusoknak legyen igényük az önművelésre, a körülményekhez képest teremtsenek lehetőséget a szakmai tájékozottságuknak, szaktudásuknak fejlesztéséhez.

Feladatok közé tartozik a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó kötelezettségek, a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzése, ellátása.

Az óvodapedagógusok munkáját 1 szakképzett dajka segíti a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak kialakításában, megtervezésében és értékelésében, a gondozásban.

Az óvodapedagógusok munkáját az óvodavezető koordinálja.

Az óvodapedagógusok munkáját és a gyermekek fejlődését szükség szerint logopédus és pszichológus, egyéb pedagógus segíti.

A migráns gyermekekkel kapcsolatban feladatunk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

2. Az óvodapedagógus és a dajka együttműködésének szakmai alapelvei, tartalma

A nevelés eredményessége az óvónő, a dajka, és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak közös, összehangolt munkáján alapszik.

A nevelés tudatos segítése érdekében a szakképzett dajkának ismernie kell a nevelés célját, feladatát, módszereit. Rendelkezzen azokkal az alapvető ismeretekkel, hogy a gyermekek közötti eltérések természetesek és állandóan jelen vannak a fejlődés folyamatában.

Lelkileg egészséges felnőtt képes felelősséget vállalni a fejlődő személyiségű óvodás gyerekekért.

A jóindulatú alapattitűd elengedhetetlen.

A dajka is vegyen részt folyamatos belső és külső továbbképzésen. Pl. gyakorlati képzés szervezése olyan intézménybe, ahol már beépült a dajkai munkában az inkluzív szemlélet.

Szükséges a mentálhigiénés ismeretek valamint a kommunikációs kultúrát fejlesztése.

Az óvodapedagógus nyújtson elméleti és gyakorlati ismeretet, segítséget pedagógiai-módszertani és egyéb kérdésekben, pl. egyéni bánásmód alkalmazása, differenciált segítségadás, stb.

A dajka kompetens szerepet tölt be:

- az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során,
- a gyerekekről kapott információk felettesei felé való továbbításában,
- az óvoda vagyonvédelmében,
- a munkaköri feladatainak szakszerű teljesítésében,
- saját szakmai és önképzésében,
- munkakapcsolatainak építésében és ápolásában,
- lelki egészségének védelmében, elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében

A dajka segítő szerepet tölt be:

- az óvoda alap és kiegészítő feladatainak teljesítésében,
- az óvoda nevelő és személyiségfejlesztő funkciójának megvalósításában,
- az óvoda *minőségi* szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátásában,
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében,
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában,
- a gyermekek tehetséggondozásában,
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során,
- a szülőkkel való együttműködésben.

3. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az épületet, az udvart, a játszókertet úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek kielégíthessék játék és mozgásigényüket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal és anyagokkal vesszük őket körül.

A csoportszoba berendezési a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, megfelel változó testméreteinek, biztosítják egészségük megőrzését, fejlődését (gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, mese-sarok, gyermekméretű eszközök az önkiszolgáláshoz, takarításhoz, állat- és növénygondozáshoz).

A gyermekek által használt tárgyi felszerelések, mint a babaszoba-babakonyha, hagyományos óvodai játékszerek, rajz- és barkácsoló eszközök számukra hozzáférhető, de biztonságukat figyelembe véve vannak elhelyezve.

Az óvoda dolgozóinak megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk a napi munkavégzéshez, és a szülők fogadására.

4. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, tevékenységeikben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Tevékenységeik differenciáltak, megfelelő időtartamúak, párhuzamosan is végezhetőek, melyek a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztik. A vegyes korcsoportot figyelembe véve tevékenységeik növekvő időtartamúak (5-35 percesek), a különböző korcsoportok életkori sajátosságaihoz igazodnak, kiscsoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tevékenységeket az óvodapedagógusi munkaidő ehhez igazodó beosztásával (átfedési idő) biztosítjuk.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, a helyi szokásainkhoz, igényekhez. A gyermekek életében fontos a tevékenységek rendszeressége, ismétlődése, mely érzelmi biztonságot teremt a gyermekben.

A napirendünket a folyamatosság és egyben a rugalmasság jellemzi. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, szem előtt tartva a játék kiemelt szerepét.

A mindennapi életünk szervezésében kiemelt szerepe van a gondozásnak is, melyben az óvodapedagógus nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, segíti önállóságuk fejlődését a gondozást végző munkatársakkal együtt.

A napi tervezőmunkát a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomonkövetését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Nevelőmunkánk csak jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

5. Az óvoda és a család

Óvodánk a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus, szorosan együttműködő kapcsolat van. A szülő tud legtöbbször a gyermekéről, ő ismeri a legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Elengedhetetlen feltétel a családok sajátosságainak, szokásainak figyelembe vétele, így tudjuk az együttműködés során érvényesíteni az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Korrekt partneri együttműködésünk elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai éleztől és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában nyitottak és kezdeményezők vagyunk.

Az együttműködés elvei

A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét, tiszteli a szülőt, elfogadó partneri szerepet tölt be az együttnevelésben.

A család a szocializáció első színtere.

A szülőknek jogaik és kötelezettségeik vannak gyermekük gondozásában, nevelésében, fejlesztésében, iskolai alkalmasságát tekintve.

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be.

Az óvoda szerepet vállal a családi nevelés erősítésében.

A család és az óvoda kapcsolata a pedagógiai hatások forrása. Alapvető feltétel a kölcsönös tisztelet és bizalom.

A nevelőközösség alapelveként tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejleszthetőségét, másánaként való kezelését.

Az óvodapedagógus megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet tölt be az együttnevelésben.

Az óvoda minden dolgozójával szemben egységes követelmény és elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.

Az óvodapedagógus segítse - támogassa a szülőt, ha a gyermeknevelési elveiben hiányosságokat tapasztal.

Kapcsolatában éreztesse az őszinte "odafordulást", az empátiát és segítő szándékát, amíg a szülő ezt képes elfogadni. A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenységei alkalmával.

Nem avatkozunk bele a család érzelmi életének pillanatnyi zavarába.

Rugalmasan, az értékeinkhez, a vállalt küldetésünkhöz igazítva kezeljük a szülők elvárásait.

Az óvoda családis lehet, de nem válhat a gyermek családjává.

Az óvodapedagógus feladatai

Elsődleges feladatunk a személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel.

Az óvodapedagógusok szakszerűen segítik a szülőket a gyermeknevelésben, ezzel elősegítik a gyermekük iránti felelősségérzet növekedését.

Az óvodai nevelésben megteremtjük a feltételeit a családok szocializációs különbségeiből adódó hátrányok kompenzálásának.

Az óvoda kezdeményezi, majd tudatosan tervezi a közös nevelés érdekében, a bizalomra épülő kapcsolattartást a szülőkkel.

Tapintatosan segítse a családi nevelést.

Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben az óvoda feladata a családgondozás által a meglévő funkciók támogatása, további szakmai segítők bevonása.

Az óvodai szocializációs *folyamat* tervezésénél a bemeneti szinthez képest differenciáltan, a fokozatosság elvére támaszkodva határozzuk meg feladatainkat.

Tervezőmunkánkban a specifikus célok, feladatok, módszerek, eszközök, ellenőrzések, értékelések megfogalmazása, harmonizálása szükséges.

Gondoskodjék a folyamatos információcseréről és a rendszeres közös programokról.

Tudjuk, hogy a szülőhöz a gyermekén keresztül vezet az út.

A tudomásunkra hozott vagy jutott információkat bizalmasan kezeljük.

Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, eredményeinkről.

A gyerekeket érintő fontos kérdésekben kikérjük a szülők véleményét és bevonjuk őket a döntéshozatalba.

A hagyományos kapcsolattartási formák felajánlása mellett törekedni kell új, a szülői igényekhez igazodó lehetőségek keresésére.

Folyamatosan mérje a kapcsolattartás formáira, tartalmára vonatkozó szülői elégedettséget.

Az eredményeket a kapcsolattartási formák kiszélesítésében és mélyítésében használja fel.

Az óvodapedagógus ismerje meg a családok nevelési szokásait.

Az óvoda törekedjen az eltérő nevelési igények közelítésére.

Pozitív attitűddel, befogadjuk, elfogadjuk, megértjük a szülőket. Csak ebből a pozícióból lehet az együttműködést elindítani a hiányosságok korrigálása érdekében.

Befogadás folyamata	
lépései	feladata, tartalma
- játszódélelőtt/délután az óvodába készülő gyermekek családjai számára - tájékoztatás a beiratkozás előtt - egyéni beszélgetés érdeklődő szülőkkel	- az óvoda megismertetése, bemutatása - betekintés az óvoda életébe - bizalmi kapcsolat megalapozása - tájékoztatás, az óvoda bemutatása - a gyermekek csoportba osztása, házirend, szokás- szabályrendszer ismertetése - anyás befogadás ismertetése - tájékoztatás az integrációról
- óvodai beiratkozás	-ellátási szerződés elfogadása/aláírása
- családlátogatás	- a családok igénye, együttműködése alapján

	- ismerkedés, barátkozás - bizalmi, együttműködő, odaforduló kapcsolat kialakítása
- „anyás” befogadás	- az újonnan érkező gyermekek óvodakezdésének segítése egy családtag személyes részvételével - időtartama 1 hét, egyéni igények szerint
- befogadás időszaka	- elfogadó légkör megteremtése a csoportban - az óvodai csoportba járó gyermekek felkészítése az új gyermekek fogadására

A kapcsolattartás formái

- szülői értekezletek
- családlátogatás
- "anyás" befogadás
- napi kapcsolattartás
- fogadóóra
- az óvoda és a család közös rendezvényei, programjai
- telefon/email/facebook

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

1. Általános feladatok

Óvodai nevelésünk feladatai az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvodapedagógusok tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermekek személyiségének fejlődését eredményezik.

A harmonikus személyiségfejlesztés érdekében óvodai nevelőmunkánk *feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.*

A pedagógus feladata: figyelni minden egyes gyermek tevékenységét és segítséget nyújtani, amikor erre szükség van.

Elsődleges feladatunk az önállóság fejlesztése. Ezt szorgalmazzuk a mindennapi élet során, ezt segíti közvetlenül néhány eszköz alkalmazása és használatának a módja. A gyermekek saját tevékenységük által tanulnak, többnyire önállóan javítják ki hibáikat.

A hagyományok megteremtésével, ápolásával a gyermekekben a hovatartozás érzésének kialakítása, az erkölcsi és esztétikai értékrendszer megalapozása.

A szocializációs folyamat stabilizálódásának érdekében vegyes csoportok szervezése.

A közösségi nevelés érdekében olyan helyzetek teremtése a drámapedagógia eszközeivel, amelyek a gyermekeket érzelmi benyomások átélésére, gyakorlására és befogadására ösztönzik.

A tolerancia képességének kialakítása a pedagógusok személyes példamutatásával.

A magasabb rendű érzelmek fejlesztése élménynyújtó közös programok, tevékenységek szervezésével.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes családi légkör megteremtésével a szóbeli kifejezőkészség és a kommunikációs képesség fejlesztése.

A beszédhibás és alacsony szintű anyanyelvi kultúrával rendelkező gyermekek számára szakszerű logopédiai foglalkozások biztosítása.

A kiemelkedő képességű gyermekek tehetséggondozása az óvodában, és az óvoda kapcsolatrendszerén keresztül.

A testi nevelés átfogó tevékenység - és feladatrendszerét a gondozás és a mozgás által valósítjuk meg.

A mozgásszegény környezet kompenzálása és a helyes testtartás kialakítása érdekében a mozgásigény kielégítésének biztosítása a következő területeken: úszás, láb és testtartásjavító torna, természetes mozgások az udvaron.

A korszerű táplálkozás igényeinek kialakítása, a gyermekek egészséges fejlődésének érdekében rendszeres zöldség-és gyümölcsnapok megvalósítása.

Mentálhigiénés hátrányokkal küzdő gyermekek egészségügyi és érzelmi szükségleteinek kielégítése differenciált pedagógiai, módszertani eljárások alkalmazásával.

A részképesség-kieséssel küzdő gyermekek *közösségben*, valamint *fejlesztőpedagógus* és segítő szakemberek segítségével történő fejlesztése.

Az óvodába járó gyermekek képességeinek fejlesztése, felzárkóztatása az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintre.

2. Egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül feladatunk

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése;
- a gyermekek egészségének védelme, edzése; óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

- megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg a megfelelő egészséges óvodai környezet és a gyermekek önállóságának feltételeit.
- A csoportban a dajka együttműködésével alakítson ki nyugodt, derűs légkört annak érdekében, hogy a kiegyensúlyozott életritmus elősegítse a gyermekek önmagukkal kapcsolatos gondozási feladatainak önálló végrehajtását.
- A gondozási feladatoknál vegye figyelembe a gyermekek egyéni helyzetét, szükségleteit, életkori sajátosságait, otthoni szokásait.
- Ismerje meg a gyermekeket, és teremtse meg gondozás közben is a szoros kapcsolatot, a testi kontaktus örömét, a testközelség pozitív élményét.
- Az egészséges életrend kialakítása érdekében keresse meg a hatékonyabb együttműködési formákat a családokkal.
- Fontos feladata az anamnézis - felvétele közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek regisztrálása, figyelemmel kísérése, alapvető tennivalók elsajátítása, a gyermekek fiziológiai szükségleteinek biztosítása.
- Gondoskodjék a gyermekek megfelelő gondozottságáról.
- Biztosítsa a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés egyéni szükségleteinek figyelembevételével.
- A gyermekek élettani szükségleteinek figyelembevételével tudatosan tervezze meg a helyes életritmust.
- Biztosítsa sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetét.
- Segítse a gyermekek önállósodását játékos tevékenységekkel.
- Szervezze meg az étkezés kulturált lebonyolítását.
- A gyermekek egyéni táplálkozási igényeihez igazodva folyamatos tízórai és uzsonna biztosítása.
- Tálalásnál vegye figyelembe a gyermekek egyéni igényeit.
- Szervezzen zöldség és gyümölcsnapokat. Kedveltessen meg új ízeket.
- Szervezze meg a pihenés, az alvás higiénikus körülményeit a pizsama használatával.
- A nem alvó, korábban ébredő gyermekeknek nyújtson lehetőséget a csendes tevékenységhez.
- Vegye észre a betegségek kezdeti tüneteit.
- A preventív gondozás során próbálja meg elhárítani a gyermekek testi jólétének, egészséges fejlődésének akadályozó tényezőit.
- A gondozatlanság, elhanyagoltság miatt hátrányos helyzetbe került gyermekeket megkülönböztetett figyelemmel kísérje, segítse.
- Ébressze fel a gyermekekben a veszélyhelyzethez való tudatos igazodást, ismertesse meg a tárgyakban, eszközökben rejlő baleset és életveszély lehetőségét.

A gyermekek tevékenységei

- Mosakodnak, kezet mosnak, törülköznek, WC papírt használnak, használják a körömkefét
- Fogat mosnak
- Fésülködnek
- Használják a zsebkendőjüket
- Megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek
- Fejlesztik a gombolás, fűzés, cipőkötés, zipzárazás készségeket
- Öntözgetős, kanalazós, csipeszelő játékokat játszanak az önkiszolgálás képességeinek fejlesztése érdekében
- Segítenek társaiknak és a felnőtteknek
- Kulturáltan étkeznek, helyesen használják az evőeszközöket
- Részt vesznek a rendszeresen visszatérő zöldség és gyümölcsnapok tevékenységeiben
- Részt vesznek a mindennapi ételek készítésében, sütésében a saját konyhájukban
- Részt vesznek az általuk használt textíliák mosásában, teregetésében, a házimunkákban
- Rendben tartják és vigyáznak személyes tárgyaikra, környezetük rendjére
- Edzés-mozgás: légfürdőznek, vizes edzésen vesznek részt, szánkóznak, csúszkálnak a jégen, labdázhatnak, kirándulnak
- Pihennek, alszanak.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból, kiszolgálják magukat.
- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki- begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésre törekvés.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

Feltétele az önkiszolgálási képességek megfelelő színvonalú fejlettsége, az önellátási képességek fejlesztése.

A cél az egyénre szabott fejlesztési program kidolgozása.

Az alapvető szükségletek – étkezés, tisztálkodás, WC használat, öltözködés stb. - kielégítését szolgáló cselekvéses mozzanatok megismertetése.

Megfelelő fejlesztés esetén az érzelmileg motivált gyermek felismeri a cselekvés eszközeit, örömet, irányát, maga is utánózni kezd.

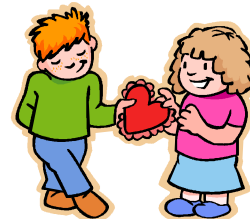
Megfelelő idő a gyakorláshoz a szokások elsajátítása terén, hogy a gyermek önmagához mérten a lehető legnagyobb önállósággal étkezzon, öltözzön stb.

A dajkák kiemelt figyelme, gondoskodása, segítségadása a gyermekek felé.

3. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig elsődleges szempontunk. Elengedhetetlen, hogy érzelmi biztonság, állandó értékrendet közvetítő, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye őket körül őket a nap folyamán. Arra törekszünk, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék, mely a gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítását megalapozzák.

Az érzelmekre épülő kapcsolatok formálása, erősítése és megtartása, a társas kapcsolatok létrehozása segíti a gyermeket erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődésében, éntudatának alakulásában, egyúttal teret enged önkifejező törekvéseinek.

Szocializáció folyamatában a gyermekcsoport tagjai elsajátítják a környezetük (a társadalom) normáit, szokásait, szabályait, értékeit, az elfogadásra, a megértésre neveljük őket, hogy az emberek különböznek egymástól.

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján valósul meg. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmeinek, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

Az óvodában a gyermek nyitottságára építünk, hozzásegítve őket a szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhöz való kötődés megalapozásához. Rácsodálkoztatjuk a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, azok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Barátságos, melegséget árasztó alaphangulat kialakítása, amely a gyermekeket kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönzi.
 - Az óvodapedagógus érzelmi biztonságot nyújtó modellhatásával és a gyermeki cselekvésre adott visszajelzéseivel segítse elő a gyermekek én-fejlődését és szocializációját.
 - Ismerkedő játékdélután szervezése a régi és az új szülők, gyermekek számára.
 - A befogadás időszakában a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Biztosítsa a folyamatos szülővel együtt való beszoktatás lehetőségének feltételeit.
 - Hangolja az óvodapedagógus a csoportban lévő gyermekeket az új társ (társak) fogadására.
 - A csoportban kialakult biztonságot nyújtó szokásrenddel segítse elfogadtatni a gyermekekkel a közösségi viselkedés szabályait.
 - Tegye lehetővé, hogy a gyermekek gyakorolják azokat a viselkedési, udvariassági formulákat, amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek.
 - Teremtsen meg a közös tapasztalatok, élmények, tevékenységek alkalmait, amelyek során alakulnak a társas kapcsolatok, és kibontakoznak a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák.
 - Olyan óvodai élet szervezése, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságait, mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, és akaratának ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának fejlődését.
 - Tartsa szem előtt a egyes csoportok közösségi életének jellemzőit.
 - Alakítsa ki úgy a csoportszobát, hogy annak mobil berendezése jól szolgálja a gyermekek változó elkülönülési, illetve együttműködési igényét.
 - Segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy azokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
 - Segítse a különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel és példamutató figyelemmel.
 - Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
 - A gyermekek pozitív értékelése az egyéni igényekhez, szükségletekhez, teljességhez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal.
- A konfliktushelyzet, békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás.
- Teremtsen alkalmat a jeles napok, szimbolikus ünnepek, a nemzeti ünnep hagyományaihoz, amelyek a gyermekek érzelmi és szociális kiteljesedését teszik lehetővé.
 - A magatartási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek viselkedésének rendezése szeretetteljes, türelmes, megértő nevelési attitűddel.
 - A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai a következő elvek alapján alakítsák ki: a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek és megfelelő időtartam biztosítása, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezése, szervezése; a játék kitüntetett szerepét szem előtt tartva a tevékenységek alakítása, a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevételével; helyi szokások, igények figyelembevétele; folyamatosság, rugalmasság, rendszeresség, ismétlődések biztosítása.

AZ ÓVODA ÜNNEPEI ÉS PROGRAMJAI		
Elnevezés	Tartalma, szervezeti formái	Időpontja

Évnyitó	Ismerkedés az óvoda épületével, dolgozóival	Augusztus
Betakarítás ünnepe	Őszi díszek készítése, szüret	Szeptember
Mihály napi erőpróba	Mozgásos, ügyességi próba, sárkányeregetés	Szeptember
Szent Márton ünnepe	Lámpás készítés, esti felvonulás	November
Mikulás	A gyermekek megajándékozása	December
Ádvent-karácsony	Ádventi készülődés, betlehemi játék	December
Farsang	Díszek, jelmezek készítése Jelmezes bál	Február
Március 15.	Husár-lovasjátékok, kokárdakészítés	Március
Húsvét	Húsvéhoz kapcsolódó díszek, ajándéktárgyak készítése	Március-április
Anyák napja	Az édesanyák, nagymamák köszöntése	Május
Pünkösöd	Pünkösdi játékok, király-királyné választás	Május
Évzáró	Közös játék a családokkal	Május - Június
Ballagás	Az iskolába menő gyermekek búcsúztatása Ajándékozás	Május - Június
Gyereknapi	Meglepetés délelőtt	Május
A gyermekek születésnapja	Az ünnepelt köszöntése Ajándékozás	Folyamatosan
Erdőjárás	Környezetvédelmi tudatosság fejlesztése a természetben	Évszakonként 1-2

A gyermekek tevékenységei

- A gyermekek önállóan, kezdeményezően, életkoruknak, képességeiknek megfelelően vesznek részt az óvoda sokféle tevékenységében
- Az óvodán kívül szerzett élményeiket az óvodában újra játsszák
- Gyakorolják a társas együttélés, önértékelés alapvető szabályait
- Kapcsolatot teremtenek, együttműködnek, kommunikálnak, kooperálnak gyerektársaikkal és a felnőttekkel
- Konfliktusokat oldanak meg
- Tevékenységeiket a folyamatos napirend keretein belül végzik
- Aktívan vesznek részt a csoportba újonnan érkező gyermekek fogadásában
- A csoport szokás- és szabályrendjéhez alkalmazkodnak
- Részt vesznek az élményszerző közös tevékenységekben: játék, játszódélután, séták, kirándulások, színház- és múzeumlátogatás, sportrendezvények stb.
- Barátokat választanak
- Segítenek társaikkal és a felnőtteknek, a kisebbeknek, a rászorulóknak
- Saját ötleteik alapján rendezik környezetüket, figyelembe veszik mások ötleteit is
- Hozzájárulnak ahhoz, hogy a csoportszoba szebb, otthonosabb legyen;

saját kis zugokat alakítanak ki

- Tevékenyen vesznek részt az ünnepi készülődés idején az ajándékkészítésben és a csoportszoba díszítésében
- Részt vesznek a csendjátékban.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik.
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

Személyi feltételek: a sérüléstől függően szakirányú végzettségű gyógypedagógus, pszichológus, konduktor, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő stb., valamint gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelő vagy gyógypedagógiai asszisztens, orvos segítse fejlesztését, továbbhaladását. (Fenntartó vállalja, hogy a csoportba kerülő SNI-s gyermek befogadásával egyidejűleg biztosítja a megfelelő szakirányú pedagógus részvételét.)

Az eredményes befogadás elvei, az óvodapedagógus feladatai:

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lennie arra, hogy a gyermekek hosszabb beszoktatási időt igényelnek.

- A csoport létszáma a törvénynek megfelelően: nem organikus okokra visszavezethető SNI gyermek max. 3 fő.

- Beszoktatás eltelte után a szülővel egyeztetve a gyermek további óvodai nevelése, fejlesztése intézményünkben folytatódik, vagy az óvodapedagógus a szülővel közösen kéri a Szakértői Bizottság újbóli vizsgálatát az elhelyezés felülvizsgálatára.

- Együttműködik a szakemberekkel, a gyógypedagógus, a fejlesztőpedagógus iránymutatásait beépíti a nevelési folyamatokba.

- Az óvodapedagógusok ismeretei elegendőek legyenek az adott különbözőséggel kapcsolatban, az integrációt elősegítő teendők tekintetében.
- Felkészíti a gyermekcsoportot, a pedagógiai munkát segítő dajkákat a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására.
- Korrekt tájékoztatást nyújt a szülői közösségnek a sajátos nevelési igényű gyermekről.

Tárgyi feltételek:

A biztonságos tárgyi környezetet a sérülés – specifikus szempontok figyelembevétele a csoportszobában, a gyermekek által is látogatott helyiségekben.

A fejlesztés speciális eszközei az óvoda és a fejlesztést végző szakember számára a gyermekek sérültségéhez megfelelően alakuljanak.

Napirend:

- A pozitív szociális szokások kialakulását, gyarapodását segítse. A magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak
- Elsősorban olyan folyamatos, rugalmas napirend kialakítása, működtetése, amelyben a gyermekek biztonságban és jól érzik magukat.

4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés a személyiség teljes kibontakoztatásának fontos részeként, és feltételeként valamennyi tevékenységi forma keretében magvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az anyanyelvi nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságára – valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermekeknek változatos tevékenységeket. Ezeken keresztül nyújtunk további élményeket, tapasztalatokat az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetéről.

A különböző tevékenységi formák, illetve az óvoda egésznapos programja a családokkal együttműködésben biztosítja az anyanyelv fejlődését. A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezzük, bővítjük, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben engedjük gyakorolni, ill. gyakoroltatjuk. Feladatunk a játékos tevékenységeken keresztül az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség) fejlesztése.

Alapvető feladatunk olyan ösztönző környezet kialakítása, mely valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegíti.

Az óvodapedagógus feladatai

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Nyújtunk mintát, utánzásra ösztönző „beszédmodellt”.
- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása.
- Szoktassa az óvodásokat halk beszédre, hogy ne terhelje a gyermekeket felesleges zajártalom.

A gyermekek tevékenységei

- Az új szavakat más szövegkörnyezetben és összefüggésben használják
- A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalataik során átveszik és gyakorolják a mondatalkotás anyanyelvre jellemző módját és szabályait
- Érzelmeket, gondolataikat a drámapedagógia eszközeivel fejezik ki
- Beszélgetéseket kezdeményeznek gyermektársaikkal és a felnőttekkel
- Mesekönyveket, képeskönyveket nézegetnek, mesélnek és beszélgetnek róluk
- Részt vesznek az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékokban
- Nyelvi megnyilatkozásaikat a metakommunikáció eszközeivel kísérik
- A beszédhibás gyermekek részt vesznek a logopédiai foglalkozáson.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek az oldott, elfogadó környezetben szívesen beszélnek.
- Szabadon fejezik ki önmagukat, közlési vágyuk érvényesül.
- Befogadók és érdeklődők, másokat is képesek meghallgatni.
- Élményeiket képesek elmondani, mondatokban kifejezni.
- Helyesen használják a nyelvtani kifejezésmódokat, ismerik a használt szavak tartalmát.
- Figyelmük, koncentráció készségük fejlődik, gondolkodásuk fogalmi szintre tevődik.
- A gyermeki biztonságérzet megerősödik, a gyermekek teljes lényükkel érzik: elfogadják. Ez a megerősítés, a létrejövő kapcsolat indítja el a nyelvi kifejezőképességüknek további fejlődését.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

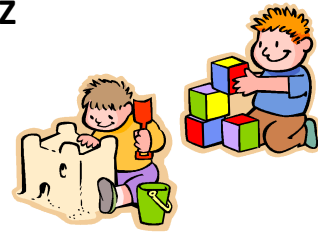

A beszédszervek ügyesítése, beszédindítás elősegítése, a beszédhallás, az auditív ritmus, az auditív emlékezet, verbális emlékezet, grammatika, szóismeret, mondat- és szövegalkotás, nonverbális eszközök használata.

Tevékenység, manipuláció, eszközhasználat, játék, ábrázolás közben is ösztönözzük beszédre a gyermeket.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világukból származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolják. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarat, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától. Az éntudat, a kompetencia, az autonómia kialakulása a másik nézőpontjának megértése, előre történő figyelembevétel, szociális hatékonyság, a szociabilitás fejlődése formálják a gyermeki tudat szociokognitív, azaz értelmi és szociális összerendezettségét, önszabályozó, alkalmazkodó funkcióit.

A mi szemléletünkben a tehetséggondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, ingergazdag környezetet, és biztosítjuk a szabad játék és a korai tanulás minden feltételét.

Napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékokra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvodapedagógus által kezdeményezett játék. A gyermek első valódi játszótársa a családban a szülő, az óvodában az óvodapedagógus. Adjunk mintát a játéktevékenységben, hogy kialakuljon bennük a szabad játékfolyamat. Maradjunk bevonható társnak, ha a játékfolyamat elakad, kezdeményezzük a folytatást, segítve javaslataival a gyermekek közti játékkapcsolatok kialakulását, erősödését.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szüksége. Feladatunk, hogy megfelelő csoportlétszámmal, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz (gyakorló – szimbolikus – konstruáló – szabályjáték).

A játékban az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerző, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. A felnőtt szükség és igény szerinti együttjátszása indirekt módon támogatja, serkenti, ösztönzi a gyermekek játékát.

Előtérbe helyezzük a szabad játékot, kiemelt helyet foglal el a napirendben, az időbeosztásban, a tevékenységek szervezésében. Óvodánkban a szabad játék nagymértékű érvényesülését támogatjuk.

A **szabad játék** önként vállalt, szabad, örömteli, vágykielégítő tevékenység, amelynek célja a játékban önmagában van. A szabad játékban élmények, tapasztalatok, belső feszültségek, külső hatások, vágyak tükröződnek, indulatok, érzelmek irányítják. A szabad játék során a

gyermek játszás közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit, korlátait, miközben kielégíti felfedező hajlamát, kíváncsiságát, tevékenységi vágyát.

Irányított/Kezdeményezett játék során az óvodapedagógus irányító szerepe dominál, amelynek több célja lehetséges.

A játékot az óvodapedagógus indítja saját elképzelései szerint, amelybe a gyerekek szabadon beállva és kilépve maguk viszik tovább a témát, kiegészítik, akár az irányítást is átveszik. Az óvodapedagógus további lépéseit, ötleteit és javaslatait a gyerekek előző megnyilvánulásaihoz igazítja, azokra építi. Így egyszerre alkalmazkodik a helyzethez és a személyes igényekhez is.

Például: jelen van a tanulási folyamatban, mikor az óvodapedagógus részéről valamely tanulási - pedagógiai szándék is megfogalmazódik, jellegük a szervezett tanulás jegyeit hordozzák magukon.

Eltérő fejlődésű gyermekek részére kezdeményezett képességfejlesztő játékok az elmaradás típusától és mértékétől függőek. A különböző képességfejlesztő játékok belső tartalmukkal és struktúrájukkal, szabályaikkal hatnak a gyermekekre az óvodapedagógus/fejlesztőpedagógus irányításával, segítségével.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson nyugodt légkört az elmélyült játék feltételeinek megteremtéséhez.
- A napirendben belül gondoskodik elegendő időről és helyről a szabad játék számára.
- Folyamatosan biztosítsa a játékhoz szükséges eszközöket.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl teremtsen lehetőséget a közös élményszerzésre a játék fejlesztése érdekében.
- Tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát.
- Igény esetén kapcsolódjon be a játékba, játsszon együtt a gyermekekkel.
- A gyermekek tapasztalatainak gazdagításával, a játékkedv fokozásával serkentse a közös játék kibontakozását és fejlődését.
- Megerősítő viselkedésével alakítsa a csoportban a toleranciát, fogadtassa el a magányos, az agresszív, azaz, az eltérő viselkedésű gyermekeket, ezáltal is biztosítva az esélyegyenlőséget.
- Törekedjen arra, hogy a megrongálódott játékszereket, amennyiben van rá mód, a gyermekek bevonásával javítsák meg.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekirodalmi és mindennapi élményeiket saját elgondolásaik alapján szerepjáték, bábjáték, dramatizálás formájában eljátszhassák a gyermekek.
- A szerep - és dramatikus játékokhoz biztosítsa, illetve a gyermekek az óvodapedagógus segítségével készítsék el a szükséges eszközöket, jelmezeket, kellékeket.
- Gyermekek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése, differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.

- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása.
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátás során.
- A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képesség – struktúrák adekvát támogatása.
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerekektől is elvárja.
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vegyen részt a játékban.
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

A gyermekek tevékenységei

GYAKORLÓ JÁTÉK:

- örömet okozó cselekvéseket ismételtetnek, gyakorolnak,
- anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek,
- játékaikat mozgással, mozdulataikat szöveggel, dallammal kísérik.

SZIMBÓLIKUS - SZEREPJÁTÉK:

- a környezet benyomásait egyénien, szubjektív módon jelenítik meg,
- szerepeket vállalnak,
- együttműködnek társaikkal, közösen tevékenykednek,
- hozzájuk érzelmileg közel álló felnőtteket és társaikat utánozzák,
- megjelenítenek felnőttek és gyermekek közötti kapcsolatokat, és közben új magatartásformákat sajátítanak el,
- önállóan, szabadon, önkéntesen játékot szerveznek, szerepeket osztanak ki, játékeszközöket választanak ki, játékhelyzeteket alakítanak ki.

BARKÁCSOLÁS:

- a játékuhoz szükséges eszközöket, bábokat maguk készítik el,
- különböző anyagokat és szerszámokat használnak,
- olyan anyagokat gyűjtögetnek, amelyeket önállóan tudnak megmunkálni,
- részt vesznek az elromlott játékok javításában.

DRAMATIZÁLÁS, BÁBOZÁS:

- saját elgondolásaik alapján eljátsszák irodalmi és más élményeiket,
- dramatizáláshoz eszközöket, kellékeket készítenek,

- báboznak paraván mögött és paraván nélkül.

KONSTRUÁLÓ JÁTÉK:

- kockákból, más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket,
- játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre,
- spontán létrejövő és előre elgondolt, meghatározott céllal építenek,
- konstrukciós eszközöket használnak,
- homokoznak, a homokból építenek,
- szerepjátékokban felhasználják alkotásaikat, építményeiket.

SZABÁLYJÁTÉK:

- meghatározott szabályok szerint játszanak, betartják a szabályokat, és a szabályoknak
- megfelelően viselkednek,
- mozgásos és értelmi képességet fejlesztő játékokat játszanak.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek életkoruknak és szükségleteiknek megfelelő játékot választanak.
- Játékukban önálló kezdeményezésre képesek, s be tudnak kapcsolódni közös játékba is.
- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen
- részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek alkotni.
- Élvezik a szabályjátékot, és képesek a normákat betartani.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

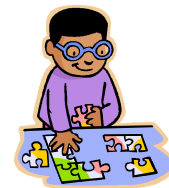
SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

Amennyiben szükséges, egyéni helyzetekben tanítjuk a játéktevékenységeket és a játékeszközök használatát. A későbbiekben a gyermek nagyobb önállósággal választhatja meg tevékenységeit, eszközeit.

Az óvodapedagógus közvetett nevelői magatartással fejlesztő hatással lehet a játék fajtáinak megválasztásában, játéktémáinak gazdagításában

2. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Tanulásnak tekinthető mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek, - jártasságoknak, készségeknek és képességeknek - a kialakítása, amelyek az *érzelmi* és az *akarati* tulajdonságok fejlődését, valamint a *magatartás* és a *viselkedés alakulását* is elősegítik. A hatékony tanulás valamennyi pszichikus funkció aktivitásának eredménye, melynek következménye, hogy megfelelő körülmények között a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztésének szándékaihoz igazodó tanulási térben, a gyermekek aktívvá és produktívvá válnak.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész, óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire, kíváncsiságára.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítésére.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Programunk szélesan értelmezi a tanulást. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek *értelmi képessége*: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógusok által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

A *játékba integrált tanulást valósítjuk meg*: az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak, nincs közben játékelrakás, párhuzamosan szervezett tevékenységek folynak. A gyermekek a tevékenységek után igényük szerint visszatérhetnek

eredeti játékokhoz, vagy újat kezdhetnek. Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvodapedagógus szervezett testnevelés foglalkozást tart.

Az óvodapedagógus feladatai

- Tudatosan irányítsa a gyermekek ismeretszerzését, az ismeretek átadását, átszarmaztatását, ellenőrizze, hogy ez a folyamat milyen eredményeket hoz.
- A gyermekek cselekvő aktivitására épülő eljárásokkal, cselekvő, gondolkodtató ismeretszerzéssel érje el a kívánt eredményt.
- A gyermekek ismeretszerzését mindig azon a szinten szervezze meg, ahol megfelelő információkat szerezhetnek, megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömét.
- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségeinek kiaknázása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az óvodások egyéni, differenciált fejlesztése érdekében olyan, az egyén teljesítőképességének megfelelő szintű feladatok tervezése, amelyek aktiváló hatásúak és érdeklődést biztosító problémahelyzetek elé állítják a gyermekeket.
- A gyermekek felszínes, a dolgok külső oldalát tükröző tapasztalatait a különböző tevékenységekben rendezze össze, tárja fel a dolgok közötti kapcsolatokat és kölcsönös viszonyokat, mutassa meg változásait, fejlődésüket.
- Fejlessze a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
- Az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A gyermekek tevékenységei

SPONTÁN TEVÉKENYSÉGEK (pedagógiailag tudatosan alakított feltételek mellett):

- szabad játék,
- a gyermekek által kezdeményezett bármilyen tevékenység.

IRÁNYÍTOTT TEVÉKENYSÉGEK:

- tervezett *kötetlen* tevékenységek:
 - játék célú
 - tanulási célú
 - valamilyen tevékenység hangulati előkészítése
- tervezett szerkezetű *kötelező* tevékenység: testnevelés
- egyéb tevékenységek (beszélgetés, séta, megbízatások, gyermekmunka, saját maga körüli teendők elvégzése).

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A tanulási képesség valamennyi kognitív képesség átfogó rendszere, így a sajátos nevelési igényű gyermek fejlettsége a kognitív képességek fejlettségétől függ.

Kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása, illetve az új ismeretekbe való beépítése.

Megismerje önmagát, kialakuljon reális önképe, testsémája, eligazodjon saját testén, térben, síkban.

Észlelése pontosabbá váljon, keresztcsoportnak jól működjön.

A gondolkodás fejlesztésében megkülönböztetés, az általánosítás folyamatának segítése, a cselekvésben végrehajtott műveletek gyakorlása, szemléletes gondolkodás elsajátítása a fontos.

A különböző matematikai fogalmak megismerése és a velük végzett műveleti folyamatok gyakorlása.

3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka, a munka jellegű játékos tevékenységek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének formája, az attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka a pedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet (naposi munka), egyéb alkalmi megbízatásokat.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára fontos munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Biztosítsa az élősarokban a növények - és kisállatok (akvárium, teknős) gondozását.
- Segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét és teljes önállósággal végezhessek a munkatevékenységeket.

- Értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

A gyermekek tevékenységei

NAPOSI MUNKA:

- A gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, melyet az *önkiszolgáló tevékenység* jól előkészít.
- Amikor a gyermekek készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait bevezetésre kerül a *naposi munka*: ebédnél a szokásrendnek megfelelően megterítik és leszedik az asztalt, összeseprik a morzsákat.

ALKALOMSZERŰ MUNKÁK:

- A *mindennapi élettel* kapcsolatos állandó- és alkalmi munkákhoz tartozó tevékenységek:
 - Udvar- és teremrendezés
 - Játékjavítás-, tisztítás-, készítés
 - Egyéni megbízatások, az üzenetek teljesítése
 - Ünnepi készülődés (ajándékkészítés, csoportcsinosítás, díszítés)
 - Házimunka jellegű tevékenységek (pl. ünnepek előtti nagytakarítás, stb.)
 - Segítenek társaiknak és a kisebbeknek.

NÖVÉNY- és ÁLLATGONDOZÁS:

- Átültetik, locsolják, gondozzák a szobanövényeket, virágos-és konyhakertjüket
- Részt vesznek az óvodakert tisztántartásában (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés)
- Etetik a madarakat, halakat.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végére

- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények- és állatok gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskolának, felnőtteknek.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A szabadon választható, közös tevékenységekbe való bevonás kiemelt jelentőségű, fejlesztő hatású.

Lehetőséget kell teremteni számukra, hogy ugyanúgy részt vehessenek a munkajellegű tevékenységekben, mint ép társaik, ezzel is növelve önbecsülésüket.

4. VERSELÉS, MESÉLÉS

A gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, pozitív személyiségjegyeinek megalapozásához, fejlesztéséhez járulnak hozzá a játékos mozgásokkal összekapcsolt dúdoló, mondókák, versek. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével nyújtanak érzéki – érzelmi élményt, megalapozzák az irodalomhoz, az anyanyelvhez fűződő viszonyukat.

A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása: a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodánkban a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai

- Ismerje meg az általános gyermeki igényeket, a mese és a vers lélektanának beható ismeretével rendelkezzen.
- A mesélés, versmondás alkalmait vegye számba, keresse meg a mindennapi alkalmakat a gyermekcsoport napirendjében. Ennek legkiválóbb erős alapokat a magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok kínálnak (mondókák, versek).
- Keressen alkalmas helyet az udvaron és a csoportszobában az irodalmi élménynyújtásra, a személyes kapcsolat kialakításával az érzelmi biztonságra. Az intim állapot megteremtésével segítse hozzá az eleven, belső képi világ megjelenítéséhez, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- Válasszon a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő meséket, verseket, mondókákat, irodalmi alkotásokat, melyek alkalmasak szemléletmódjának és világképének kialakítására.
- Fejből mondja az alkalomhoz illő mondókát, verset, mesét, és alkalmazza a metakommunikáció eszközeit. Segítse a mese által szorongásainak feloldását, vezesse rá a problémák megoldásának lehetőségére.

- Fejlessze a mesei kettőstudatot, a tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódját. Ébressze rá a szigorú ok – okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképét, csodákkal és átváltozásokkal teli mesékkel a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvéseit.
- A mesemondás alkalmait a mesehallgatásra utaló, ismétlődő szokásokkal teremtsék meg.
- Elalvás - pihenés előtt meséljen a gyermekeknek.
- Biztosítsa a gyermekeknek a saját vers és mesealkotással, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálással a szabad önkifejezést.
- Kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek a felnőttek a gyermekeknek, hisz ez a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan része.
- Színes, megragadó, érdeklődést felkeltő bábjátékkal ébresszen kedvet a gyermekekben a bábozáshoz.
- Tegye lehetővé, hogy a hallott meséket saját elgondolásaik alapján eljátszhassák a gyermekek.
- A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek mellett válasszon a nemzeti, etnikai kisebbség irodalmi anyagaiból is.

A gyermekek tevékenységei

- a korábban hallott mondókákat, meséket, verseket alkalmasszerűen ismételtetik
- bekapcsolódnak az óvodapedagógus énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játékekezdeményezéseibe
- segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában
- kedvelt mesehősökkel történt dolgokat beleviszik a játékukba
- az ismert mesei motívumokat megjelenítik bábozásban, dramatizálásban, rajzolásban
- a bábozáshoz, dramatizáláshoz eszközöket készítenek
- az óvoda gyermekkönyveit nézegetik, beszélnek róluk.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Megjegyznek 10-12 mondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- A mesében elhangzottakról beszélgetnek, szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Ismerik a csoport gyermekkönyvespolcát, vigyáznak a könyvekre.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A mindennapok történéseiben való eligazodás, azok megértése, elfogadása, élményeik, érzéseik feldolgozása kerül előtérbe.

Oldja szorongásait, megoldást nyújt lelki problémáikra.

5. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Ének, zene, énekes játék, a zenélés és a tánc az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre, örömet nyújtanak. Felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja a zenei ízlését, az éneklési készséget, ritmusérzékét, harmonikus szép mozgást, esztétikai fogékonyságukat. Hatására a gyermekek szeretnek énekelni, játszani, dúdolgatni és szívesen hallgatnak zenét. A népdalok és komponált gyermekdalok éneklése közben fejlődik hallásuk, éneklési készségük, ritmusérzékük, harmonikus szép mozgásuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit, amelyeknek eredményeként a gyermekeket élményhez juttatja, felfedezik a közös tevékenységek során a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- Segítse a hagyományok megismerését, továbbélését népdalok éneklésével, hallgatásával, gyermek és néptáncok, népi játékok játszásával.
- A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, és szoktassa őket a szép, tiszta éneklésre, nyújtson mintát a spontán utánpótlásra a mindennapi tevékenységek összekapcsolásával.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.
- Nyújtson közösségi élményt az énekes játékokon, a közös zenélésen keresztül.
- Alapozza meg a mozgás és a testtartás dalhelyzetekhez való igazítását.
- A felhasznált zenei anyagot igényesen, az életkornak, s a csoport képességszintjének megfelelően válogassa, alapozza meg a zenei anyanyelvet.
- Ismertesse meg a gyermekeket az igényes kortárs művészeti alkotásokkal is, melyek az énekes népi játékok mellett fontos eszközül szolgálnak a zenei képességeinek (egyenletes löktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásuk alakításában.
- Teremtse meg lehetőséget arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani.
- Nevelje a gyermekeket a zene figyelmes, érdeklődő hallgatására, befogadására. Ismertesse meg különböző jellegű dalokkal és hangulatokkal, hangszerek sajátos hangszínével és játékaival.
- Figyeltesse meg a természet, a környezet hangjait, a környezeti hangeffektusokat.

- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi gyermekek esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A gyermekek tevékenységei

- bekapcsolódnak az adott zenei tevékenységbe
- énekelgetnek játékidőben, illetve az egész nap folyamán önmaguk vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére
- a játékokat kísérő dalokat és mondókákat ismételtetés közben megtanulják
- zenei tevékenységek közben mozgást végeznek
- megfigyelik az állatok, a természet hangjait, a különböző zörejeket
- táncos jellegű mozdulatokat végeznek, zenére mozgásimprovizációt alkotnak
- meghallgatják az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát
- többféle népi ritmuseszközt használnak és készítenek a felnőttekkel
- zenei formaérzék-fejlesztő játékokat játszanak, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát
- a gyermekek dallamokat énekelnek, komponálnak
- a megismert dalos-játékokhoz, mondókákhoz új szabályokat, mozdulatokat találnak ki
- énekelnek egyénileg, kisebb csoportban halkabban-hangosabban, magasabban-mélyebben, gyorsabban-lassabban.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A zenei alapképességek elsajátításának feladatai közül legfontosabb az éneklés, a dalos játékok eljátszása, mondókázás.

A ritmust és az egyenletes lüktetést, a ritmusalkotással, tempóbeli és dinamikai ellentétek, illetve fokozatos átmenetek kivitelezését is gyakoroljuk változatos mozgással és hangszeres előadással.

6. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, az építés, képalakítás, kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti

szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés a személyiség fejlesztésének fontos eszközei.

A vizuális nevelés a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően segíti képi-plasztikai kifejezőképesség komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

Kialakul esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük.

Gazdagodik tér –forma és szín képzetük, fejlődik képi gondolkodásuk.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg a feltételeit a gyermekek képi, plasztikai nyelvének, valamint ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Alakítsa úgy a csoportszobát, hogy a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen munkálkodhassanak.
- Teremtse meg a feltételeit, hogy a gyermekek szabadon építhessenek, firkálhassanak, homokot formáljanak, gyurkáljanak.
- Alakítsa ki a gyermekekben az alkotás igényét, a kreatív önkifejezést, a környezet esztétikai alakítását, az esztétikai élmények befogadását.
- Biztosítson minél több, változatos eszközt, anyagot, időt és helyet a csoportban és a szabadban egyaránt a vizuális tevékenységek gyakorlásához, ezzel is lehetőséget adva a gyermeki fantáziának.
- Teremtse meg a vizuális nevelés hangulati feltételeit.
- Maga is gyakran vegyen részt a tevékenységekben, s együtt fedezze fel a gyermekekkel a környezet esztétikai élményeit.
- A különböző eszközök, szerszámok biztonságos kezelését, használatát egyénenként tanítsa meg a gyermekeknek.
- Ismertesse meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel, eljárásokkal.
- Segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását, belső képi világának gazdagítását a szabad alkotás lehetőségével.
- Biztosítson állandó helyet a térbeli alkotásoknak és az asztalnál végzett tevékenységeknek.
- Tegye lehetővé, hogy a vizuális eszköztár, s a gyűjtött anyagok mindig ugyanott, a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.
- Segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek megismerjék és használják a népi kismesterségeket őrző technikákat, eszközöket.
- Tervezzon és szervezzon alkalmi múzeumlátogatásokat, sétákat, kirándulásokat, amellyel közelebb hozza a gyermekek számára tágabb világukat, s a művészeti alkotásokat.

A gyermekek tevékenységei

- A megismert anyagokat, egyszerű munkafogásokat, technikai alapelemeket alkalmazzák
- Szabadidős tevékenységeikben önként választanak és végeznek vizuális tevékenységet: rajzolnak, festenek, mintáznak, építenek, képalakítanak, konstruálnak, kézimunkáznak, modelleznek, ismerkednek a műalkotásokkal
- Az alkotó munkához séták, kirándulások alkalmával terméseket, ágakat, kavicsokat, anyagokat gyűjtenek
- Megismerkednek a népi kismesterségekkel, s tevékenységükben felhasználják azokat
- Részt vesznek a csoportszoba és az udvar ápolásában, rendezésében, díszítésében
- Térben különböző alakzatokat, építményeket hoznak létre különféle nagyságú anyagokból, tárgyakból
- Sík és térbeli kompozíciókat hoznak létre közösen
- Játékokat, bábokat, játékkellékeket készítenek
- Részt vesznek az ünnepekre való készülődésben, díszítenek, ajándéktárgyakat készítenek, esztétikai élményekkel gazdagodik személyiségük.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végére

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek.
- Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A vizuális kommunikációs képesség, az ábraolvasás és ábrázolás, vagyis a forma-és színlátás, méretlátás, térlátás, a téri tájékozódás, a forma, szín, méret és a tér képi megismerésével, tevékeny létrehozásával, változatos újra alkotásával.

Minél többféle képi kifejezőmódot, technikát megtanuljanak, mert gyakran fontos önkifejezési eszközhöz jutnak.

7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket közvetlenül körülvevő szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

Környezetük felfedezése közben olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut, azokat tevékenységiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsemlélete.

Az óvodai matematikai tapasztalatszerzés az óvodai nevelés része, hozzájárul a gyermeki személyiség alakulásához, a képességek fejlesztéséhez, alapot biztosít az iskolai tanúláshoz. A matematikai nevelést folyamatként értelmezzük. Anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem gondolkodásfejlesztést jelent, cselekvéses és gondolati tevékenységet tartalmaz.

Az óvodapedagógus feladatai

- Tegye lehetővé a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és a szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Teremtse meg a környezeti nevelés olyan feltételeit és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermekek egyénileg és közösen élük át a változatos ingereket, újraterektik saját környezetüket.
- Alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt a felfedezések során a természethez, az emberi alkotásokhoz, egyúttal tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A megfigyelések alkalmával éreztse meg a természet szépségét, mutassa be a környezetvédelem és környezethigiéne szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából. Alapozza meg a természet szeretetét, a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A témák, témakörök kiválasztásakor az óvoda lakókörnyezetének sajátosságaihoz igazodjon.
- Ismertesse meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj jellegzetességeit, a helyi hagyományokat és néphagyományokat, szokásokat, a családi és tárgyi kultúra értékeit. Hívja fel a figyelmet ezek szeretetére és védelmére.
- Bővítse és rendszerezze a gyermekek ismereteit a következő témakörökben: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, a színek, az állatok, a növények, környezetvédelem.

- Szervezzen nevelési időben évszakonként kirándulásokat, sétákat, ezek megszervezésébe és lebonyolításába vonja be a családokat is. A kiadásokat pályázati úton nyert támogatásokból biztosítsa, a családokkal közös programokat a szülők saját maguk fizetik.
- Kezdeményezzen családokkal együtt történő munkálkodást, amely alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet, segíti a harmonikus környezet létrehozását, s erősíti a hovatartozás érzését.
- Biztosítsa a tapasztalatszerzés különböző módszereit: az alkalmi és folyamatos megfigyelés, a gyűjtés, a beszélgetés, szimulációs játékok.
- Tegye lehetővé a gondolkodási képesség hatékonyságának alakulását olyan helyzetek teremtésével, amelyekben a gyermekeknek alkalmuk nyílik különböző szempontok felfedezésére, többféle megoldás közötti választásra.
- Hívja fel a figyelmet a gyermekek közvetlen környezetében lévő környezeti problémákra, próbáljanak meg közösen megoldást keresni azokra.
- Figyelje meg a gyermekek érdeklődési körét és fejlettségi szintjét, ennek alapján tervezze meg fejlesztő munkáját.
- A mindennapi élet tevékenységei során használja a matematikai fogalmakat.
- Engedje meg a tévedés lehetőségét, és a javítást.
- Gyűjtögetessen, és erre ösztönözze a gyermekeket is, mert minden felhasználható a matematikai neveléshez.
- Teremtsen olyan helyzeteket, melyekben a gyermekek a különböző érzékszerveik segítségével sokszínű tapasztalatra tehetnek szert.
- Biztosítsa a nevelés és a fejlődés optimális feltételeit.
- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére.
- Biztosítsa, hogy kellő változatosságban szerezzenek a gyermekek matematikai tapasztalatokat.
- Alapozza meg a gyermekek számfogalmának kialakulását és a tízes számrendszer megértését.

A gyermekek tevékenységei

- bekapcsolódnak a szabadban, az óvoda környezetében szervezett komplex foglalkozásokba, melyek lehetőséget biztosítanak a természeti és társadalmi környezet jelenségeinek megfigyelésére
- részt vesznek sétákon, kirándulásokon
- játékaikban, mindennapi tevékenységeikben felhasználják az átélt élményeket
- terméseket, köveket, ágakat, leveleket, képeket stb. gyűjtenek, azokat rendezik és hasznosítják az óvodapedagógus segítségével
- folyamatos megfigyeléseket végeznek a természetben és az élősarokban
- megfigyelik az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit
- kísérleteket végeznek: növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel és a talajjal
- közvetlen környezetükben lévő környezeti problémákra felfigyelnek, azokat a pedagógusok, illetve szüleik segítségével próbálják megoldani

- a matematikai kifejezéseket és tapasztalataikat a mindennapi tevékenységekben használják
- az eszközök használata során új szempontú megoldásokat találnak ki
- részt vesznek matematikai játékokban
- spontán vagy felajánlott tevékenységekben matematikai tapasztalatokra tesznek szert
- tárgyakat, személyeket, halmazokat összehasonlítanak, szétválogatnak tulajdonságuk szerint, illetve saját szempontok alapján
- spontán és irányított tevékenységeik közben mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli tapasztalatokat szereznek
- megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság szerint sorbarendezést végeznek
- a számfogalom megalapozására mérési, összemérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel
- építéssel, síkbeli alkotásokkal tapasztalatokat szereznek a geometria körében
- a tükörrel tevékenykednek, amely fontos feltételét képezi a téri percepció kialakításának
- irányokat egyeztetnek, megkülönböztetnek, követnek mozgással, tapasztalataikat alkalmazzák a síkban ábrázolt világban.

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait. Környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felidéznek.
- A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismerik.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára.
- Felismerik a napszakokat: a reggelt az estét.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- Egymás állításának igazságát megítélik, megbeszélik.
- Értik és használják a megismert matematikai kifejezéseket.
- A matematikai műveleteket, mennyiségi relációkat ismerik, alkalmazzák.

- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Építései, síkbeli alkotásaik alkalmával létrehoznak nyitott és zárt alakzatokat.
- Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Szívesen vállalkoznak problémahelyzetek megoldására.
- A tükörrel való játék hatására:
 - felismerik a szimmetriát,
 - azonosítják önmagukat (testséma kialakulása),
 - meg tudják építeni a 2-4 elemből álló alakzat tükörképét a zsebtükör mögött.
- Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik és követni tudják az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A családdal, társadalmi környezettel, természettel kapcsolatos információk tudatosítása, feldolgozása, rendszerezése.

A gyermekeknél a sérülés-specifikus szempontok figyelembevétele a csoportszobában, a gyermekek által is látogatott helyiségekben segítik a munkafolyamatok problémamentes elsajátítását.

8. MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermekek teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A szabad, spontán mozgás és a szervezett testnevelés olyan tervszerű, rendszeres ráhatás a szervezetre, amely a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával a személyiség sokoldalú képzését, a motoros képességek és a mozgáskészség kibontakozását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálják.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek a mozgás gyakorlására.
- Hetente egyszer szervezzen kötelező foglalkozást, a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket egészítse ki az irányított mozgásos tevékenységekkel.
- A rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása.
- Adjon módot a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzésére, a mozgás megszerettetésére a természetes hely és helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulására.
- A mozgáskoordináció intenzív fejlődési szakaszában segítse elő a sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgások gyakorlási formákat, játékokat.
- A mozgástapasztalatok bővítésével, sok gyakorlással biztosítsa a mozgáskészség alakításán túl a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- A komplex testmozgásokat építse be az egyéb tevékenységekbe, melyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pozitív énkép, önkontroll, érzélem szabályozása, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás), valamint a testi képességek, fizikai erőnlét, ügyesség, testi erő, gyorsaság, állóképesség. fejlesztésére.
- Biztosítsa az egyéni sajátosságokhoz igazodó mozgások elsajátításának folyamatát, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével a spontán megjelenő mozgásos tevékenységeket.
- Vegye figyelembe a foglalkozások megtervezésénél a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét, az egészségfejlesztő testmozgás lehetőségét naponta, minden gyermek számára biztosítsa.
- Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok.
- Működjön együtt a családdal a mozgás megszerettetésében.
- Ügyeljen a balesetek megelőzésére, azok elhárítására.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- Mutassa be a gyermekeknek a helyes mintát a pozitívumokat kiemelve, ösztönözze és bátorítsa az esztétikus, pontos mozgásra.
- Teremtse alkalmat és tervezzen testnevelési foglalkozások során lábboltozat erősítő, speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat.
- Fejlessze tovább a korábban kialakult kezdeményező kedvet, önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, az alkalmazkodó képességet.
- A mozgásos tevékenységekben használja gyakran a kéziszereket.
- Tudatosan tervezze az észlelés, az alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztését, a finommotorika alakítását és a szabályjáték gyakorlati alkalmazását.
- A gyermekek mozgáskoordinációja és egészsége érdekében tegye lehetővé a különböző sporttevékenységekben való részvételt.
- Szervezzen a szabadban minél több fejlesztő, kooperatív mozgásos játékot, tevékenységet, mely fokozza a gyermekek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését.

- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A gyermekek tevékenységei

- természetes mozgásokat végeznek
- különböző terepeken gyakorolják a természetes és más mozgásokat
- egyszerű és összetett talajgyakorlatokat végeznek
- különböző tornaszereket használnak, rajtuk gyakorlatokat végeznek
- testnevelési játékokat játszanak
- egyéni-, csoportos-, sor és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével
- a természetes járást ütemes járással váltakoztatják
- talicskáznak
- egyensúlyoznak padmerekítő gerendán
- hátsó függőállásban lábmozgást végeznek
- 6-8 lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak
- kislabdát dobhatnak távolba
- sportversenyen vesznek részt, úsznak

A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek megszeretik a mozgást, kitartóak lesznek a mozgásos játékokban, sporttevékenységekben.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Tudnak helyben labdát pattogatni.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK EGYÉNI, DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A mozgás az idegrendszer érését, fejlődését, sérülésének a korrekcióját segíti elő.

A kognitív funkciók terén a mozgásos játékok felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.

A testrészek és téri irányok megismerésével, megnevezésével fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.

A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját és a fogalomalkotás fejlődését.

V. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvoda nevelési folyamatának eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az óvodáskor végén belép a lassú átmenetben abba az állapotába, amelyben majd az iskolába, az óvodásból **iskolássá szocializálódik**.

A gyermek adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével kerül megtervezésre a gyermekek fejlesztési programja. A rugalmas beiskolázás lehetőséget ad az életkor figyelembevételével a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A célirányos fejlesztés a gyermek érési folyamatainak, és a pszichikus fejlődési jellemzőik figyelembe vételével történik. A fejlesztés során prioritást élvez a gyermek elemi szükségleteinek kielégítése, a játék feltételeinek biztosítása és a mozgás elsődlegessége.

Feladataink az átmenet megkönnyítése érdekében

- Az iskolai alapozó szakasz moduljainak, készség-képességfejlesztési feladatainak megismerése.
- Szakmai együttműködés kezdeményezése a tanítókkal a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében.
- Igény esetén tanítók fogadása az óvoda személyiség-képességfejlesztő tevékenységének megismertetése érdekében.
- Óvoda, ill. iskolalátogatás a tanítók részéről, ill. a gyermekekkel.
- A gyermekek meglátogatása az iskolában.
- Információs segítségnyújtás a szülőknek az iskolára való alkalmasságról.

Az iskolakezdéshez, az eredményes iskolai munkához a gyermekek testi, lelki és szociális érettsége szükséges.

A testileg egészségesen fejlődő gyermekek 6 éves kor körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Testük arányosan fejlett, teherbíró lesz. Mozgásuk összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermekek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésükkel állnak készen az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességeik alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a **szándékos bevésés és felidézés**, megnő a megőrzés időtartama- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- **Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.** Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ. Különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat (a fogváltással összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek). Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- **Elemi ismeretekkel rendelkeznek** önmagukról és környezetükről. Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását, felismerik a napszakokat. Ismerik és a gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismereteik vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan is éretté válnak** az iskolára. A szociálisan érett gyermekek kedvező iskolai légkörben készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni. Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudatuk kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásuknak, munkatempójuknak, önállóságuknak, önfegyelmüknek alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

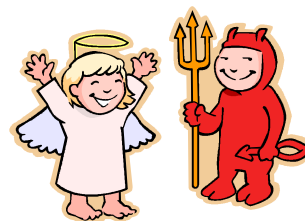
VI. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

1. GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATAINK

Az óvoda védő, óvó, szocializáló funkciója valamennyi óvodás gyermekre kiterjed, ezáltal biztosítja az esélyegyenlőséget és az egyenlő bánásmódot.

CÉLUNK:

- A családban élő gyermekek védelme, a gyermek

egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásoló, akadályozó okok feltárása.

- Az iskola megkezdésére egyéni készségeinek és képességeinek megfelelően minden gyermek jusson el fejlődésének optimális fokára.
- A gyermekek, szülők és dolgozók körében a „másság” elfogadása.

A pedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését.
- A gyermekvédelmi problémával küszködő gyermekekről tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst. Rendszeres munkakapcsolatban áll a gyermekvédelmi felelőssel.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek fejlődését, családi viszonyait.
- Nevelésében szem előtt tartja a primer prevenció elveit.
- Az óvodai nevelési programmal összehangoltan, rendszeresen szervez a szülők részére tájékoztató, ismeretterjesztő, érték- és szemléletmegerősítő, illetve formáló szülői értekezleteket, programokat.
- A gyermekvédelmi felelős és más segítő szakemberek jelzései, információi, valamint saját tapasztalatai alapján munkafeljegyzéseket készít az óvoda hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, beilleszkedési, magatartási, fejlődési nehézséggel és egyéb gyermekvédelmi problémával küszködő gyermekeiről.
- A hátrányos helyzet, illetve a veszélyeztető okok feltárása érdekében családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- A gyermekvédelmi problémával küszködő gyermekek fejlődését figyelemmel kíséri, más külső segítő szakemberekkel történő együttműködés keretében megtervezi, fejleszti (pótló – korrigáló - helyettesítő nevelés).
- A gyermekvédelmi problémával küszködő gyermekek családját igyekszik együttműködésre ösztönözni, megnyerni, bevonni az óvoda életébe. Igény szerint támogatja a rászoruló szülőket, gyermekeikkel kapcsolatos problémák kezelésében.

A gyermekvédelmi feladatokkal megbízott óvodapedagógus feladatai

- Figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését.
- Segíti és összehangolja az óvoda pedagógusainak gyermekvédelmi tevékenységét.
- Rendszeresen figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változásokat, és ezekre felhívja az óvodavezető és a pedagógusok figyelmét.
- Gyermekvédelmi munkáját önképzéssel, a szakirodalom tanulmányozásával, valamint lehetőség szerinti továbbképzéssel folyamatosan fejleszti.
- Minden nevelési év elején tájékoztatja a szülőket saját tevékenységéről, feladatairól és arról, hogy milyen problémával mikor és hol kereshetik fel (fogadóóra).

- Fogadóóráin meghallgatással, pedagógiai-családpedagógiai eszközökkel, tanácsadással segít – szülőknek, pedagógus kollégáinak – a gyermekvédelemmel kapcsolatos problémáik megoldásában.
- Tájékoztatja a szülőket arról, hogy problémáikkal – az óvodán kívül – milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel. Az óvodában a szülők által jól láthatóhelyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, illetve telefonszámát.
- Javaslatot tesz az óvoda általános prevenciós gyermekvédelmi tevékenységére az óvodát körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében.
- Tájékozódik a gyermeki személyiséget fejlesztő-korrigáló óvodai gyermekvédelmi programokról, módszerekről, szükség és igény szerint szorgalmazza átvételüket és/vagy adaptációjukat.
- Gyűjti és terjeszti a gyermekvédelemben felhasználható új pedagógiai módszereket, eszközöket, szakirodalmat. Figyelemmel kíséri az e témában meghirdetett pályázatokat és azokat közzéteszi, illetve pályázatot készít és/vagy pályázat készítésében közreműködik.
- Az óvodapedagógusok és más segítő szakemberek jelzései, információi, valamint saját tapasztalatai alapján munkafeljegyzéseket készít az óvoda hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, beilleszkedési, magatartási, fejlődési nehézséggel és egyéb gyermekvédelmi problémával küszködő gyermekeiről.
- A hátrányos helyzet, illetve a veszélyeztető okok feltárása érdekében családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az óvoda vezetője indítson eljárást a gyermek lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerinti illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítására, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.
- Az anyagi veszélyeztetettség, szociálisan hátrányos helyzet enyhítésére a támogatások más formáit is felkutatja, számba veszi a rendelkezésre álló lehetőségeket.
- A gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az óvodavezető értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot.
- A gyermekvédelmi problémával küszködő gyermekek óvodai fejlődésének, óvodai fejlesztésének (pótló-, korrigáló-, helyettesítő nevelés) figyelemmel kísérése, az óvodapedagógusokkal, illetve más külső segítő szakemberekkel történő együttműködés keretében.
- A gyermekvédelmi problémával küszködő gyermekek családját igyekszik együttműködésre ösztönözni. Kezdeményezi, hogy vegyék igénybe a nevelési tanácsadó, a gyermekjóléti szolgálat, illetve egyéb segítő intézmény segítségét, szolgáltatásait.

- Minden nevelési év elején az óvodai munkaterv részeként elkészíti az óvoda gyermekvédelmi munkatervét, amennyiben gyermekvédelmi problémával küszködő gyermek jár az óvodába.

2. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

A gyermekek alapvető joga, hogy sajátos szükségleteiknek, állapotuknak megfelelő segítséget kapjanak készségeik, képességeik kibontakoztatásához, személyiségük védelméhez, fejlesztéséhez.

Minden gyermek más, minden gyermeket a maga szintje és képességei szerint szükséges nevelni, fejleszteni.

Az inkluzív szemlélet az egyénre szabott pedagógiai gyakorlatban, folyamatos visszacsatolásban, nyomon követésben realizálódik.

Az inkluzív szemlélet gyakorlatban történő kifejeződése, és eszköze: a differenciálás.

A differenciálás segítségével a személyiség a maga útját bejárva képes fejlődni.

Az óvodában nevelkedő minden gyermek számára biztosított, hogy a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni.

A differenciálás érvényesül a célokban, a feladatokban, a munkaformákban, a módszerekben, az eszközökben, az elsajátítás idejében, tempójában.

A differenciálás megtervezésnek kiindulópontja a gyermekek játékának megfigyelése, amely által a legkönnyebben megismerhető személyisége, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása, stb.

Az óvoda az inkluzív pedagógiai gyakorlat keretei között társadalmi, szociális, kulturális tényezőkből (és sajátos nevelési igényből) adódó integrációs gyakorlatot valósít meg.

2. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A közoktatásról szóló törvény 4.§(25) bekezdése szerint sajátos nevelési igényű gyermek a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek (beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd) felvétele az Alapító Okiratban meghatározottak alapján, a Szakértői Bizottság javaslatára, óvodánk kijelölése alapján történik.

CÉLOK

Az inkluzív, befogadó pedagógia kialakítására való törekvés, mely kihat a nevelési programra, eljárásokra, módszerekre, óvodapedagógus szemléletére.

Differenciálásra épülő nevelés, lényeges az ismeretek kiválasztása.

A különbözőség figyelembevételével az optimális terhelés biztosítása.

Kiemelt figyelmet fordítani az érzelmi, akarati és szociális képességek, készségek fejlesztésére.

A pedagógiai munkában érvényesüljön a tudatosság, az ismeretek egymásra építése, fokozatosság, kislépésben való haladás.

Az együttnevelés folyamatossága – fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, óvodapedagógusok, dajkák, külső szakemberek közreműködésével.

Építeni a szülők segítségére, amely elengedhetetlen a gyermek fejlesztésében, beilleszkedésében – támogató szülői közösség alakuljon ki az óvodán belül.

Befogadó gyermekközösség kialakítása.

Élménydús tapasztalatok által és tevékenységeken keresztül a gyermekek személyisége a lehetőségekhez képest fejlődjön, és az iskolai életre éretté váljanak.

ELVEK

Elfogadó környezet biztosítása.

Az elvárásoknak a súlyosság mértékéhez, valamint a gyermek fejlődési üteméhez való igazítása.

Annak belátása, hogy a gyermek kiemelkedő tevékenységre is képes lehet.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtásra.

Csoportos, kiscsoportos, egyéni formában különböző technikák, terápiák alkalmazásával való segítségadás.

A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.

A diagnózisra építő sokoldalú képességfejlesztés.

A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni, amennyiben részesült a gyermek korai fejlesztésben, a korai fejlesztésre kell építeni.

A sérült funkciók miatt biztosítani kell a folyamatos stimulációt és kondicionálást, a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét és a kiszámíthatóságát.

A pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen.

Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekben való lebontása, tervezése és végrehajtása.

Cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétel.

Kellő idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása.

Nagy mennyiségű változatos ingerek taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása a tapasztalati és ismeretkör bővítése érdekében.

Az alapmozgások kialakítása, fejlesztése.

Szociális készségek fejlesztése.

Az önkiszolgálás fejlesztése.

A kognitív funkciók fejlesztése.

Az adekvát játékhasználat elősegítése.

A változatosság biztosítása (ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatása).

Tudatos önállóságra nevelés.

Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód, differenciált fejlesztés.

Az eltérő terhelhetőség figyelembevétel.

A fejlesztés folyamata a szakemberek csoportmunkájával, a gyermekekre vonatkozó tapasztalatok rendszeres megbeszélésével.

FELADATOK

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lennie arra, hogy:

a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti,

a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg, terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Együttműködik a szakemberekkel, a fejlesztőpedagógus, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Egyéni fejlesztési tervet készít, egy-egy nevelési helyzet problémamegoldásához alternatívákat keres.

Alkalmazkodik az eltérő képességekhez az eltérő viselkedéshez.

A kompenzációs lehetőségek körét bővíti a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.

Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.

A sérülés – specifikus módszereket, technikákat szakszerűen megválasztja és alkalmazza, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja.

Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközöket használ, a segédeszközöket elfogadtatja, azok következetes használatára és megóvására nevel.

Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.

Az óvoda pedagógusai, dajkái és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására.

A gyermekek nevelésében, fejlesztésében részt vevő szakemberek(óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, szakszolgálatok, dajka, gyermekorvos, védőnő) rendszeresen működjenek együtt.

Az óvodapedagógusok, óvodavezető, fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus, gyógypedagógus minden évben kétszer tartson közös megbeszélést a fejlesztés feladatairól, fejlődés eredményeiről.

A FEJLESZTÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Fokozatosan szoknak hozzá az óvodai elvárásokhoz: utánzási vágy, a belső folyamatok tudatossá válása, önálló étkezése, kézmozdulatok biztossá válása.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető.

A fejlesztés fő célja az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.

Önmagához mért együtt haladás képessége.

Csoportba való szocializálódás kialakulása.

Alkalmassá válik a gyermek a számára megfelelő iskolai fokozatra történő átlépésre.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSÉNEK DOKUMENTUMAI

A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye.

Óvodai felvételi és mulasztási napló, mely tartalmazza a gyermekről készült szakvéleményt kiállító szakértői és rehabilitációs bizottság nevét, címét, a szakvélemény számát és kiállításának keltét, valamint a felülvizsgálat időpontját.

Jelentés a szakértői és rehabilitációs bizottság részére minden év június 30-ig azoknak a gyermekeknek a nevével – a bizottsági szakvélemény számával együtt – akiknek felülvizsgálata a következő nevelési évben esedékes.

Óvodai csoportnapló, mely tartalmazza az óvodapedagógus feljegyzéseit.

Egyéni fejlődési napló, egyéni fejlesztési tervek.

2.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

Célunk:

- A „Tehetség ígéretek” gondozása
- intellektuális tehetség (a különböző területeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, ügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Feladat:

- Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetség-ígéretet minél korábban felfedezhetők, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.
- A tehetség ígéretet erős oldalának fejlesztése
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása
- A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése: speciális többlet nyújtásával a gyermekek képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelően.

3. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az

ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön

Fejlesztőpedagógiai tevékenység

CÉLJA

- Alapvető cél a gyermekek személyiségfejlődésének elérése oly módon, hogy minél egészségesebb, boldogabb, erkölcsösebb emberekké váljanak, pozitív énképpel rendelkezzenek.
- Ezen alapvető céloknak alárendelve törekszik a fejlesztőpedagógia arra, hogy a gyermekek képességei minél jobban kifejlődjenek, a részképesség-zavarok, a figyelem-, viselkedészavarok, a későbbi tanulási tevékenységet megalapozó képességek zavarai megszűnjenek, vagy csökkenjenek, egészséges működésük feltételeinek biztosításával ellensúlyozásra kerüljenek.
- A fejlesztőpedagógia célja tehát magában foglalja a prevenciót, a korrekciót, és a kompenzációt.

Alapelvek

A fejlesztő tevékenység a neuropszichológia, és a fejlődéslélektan eredményeire támaszkodva, a mozgás, és a pszichoszociális fejlődés kapcsolatának elismerésével, az óvodapedagógia elveinek érvényesítésével történik az óvodában.

Integratív szemlélettel a genetikai meghatározottság, a tágabb környezet, a kultúrkör hatásait is figyelembe véve a beavatkozás lehetőségére koncentrálnak.

Gyermekek központúság jellemzi. Sokféle fejlesztő technika ismeretében határozza meg, hogy az egyes gyermeket aktuális állapotában éppen mivel lehet a legjobban segíteni, a fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján történik.

Figyelemmel van arra a tényre, hogy a gyermekek egymástól is kapnak ösztönzést a legkülönbözőbb képességeik kifejlesztésére, így az egyéni fejlesztés mellett a gyermekpárokból, kis-, és nagyobb csoportokban rejlő fejlesztő hatásokat is érvényesíti.

A fejlesztő tevékenység megértő, elfogadó, segítő attitűdöt feltételez mind a gyermek, mind a családok vonatkozásában. Nélkülözi a beidegződött szokásokat, előítéleteket, mint a gyermekek fejleszthetőségével kapcsolatos kishitűséget, vagy azt a káros előítéletet, hogy a szülőkkel nem lehet együttműködni.

A fejlesztőpedagógus feladatai

- A részképesség-zavarokkal, figyelem-, beilleszkedési és magatartászavarral, a későbbi tanulási tevékenységet megalapozó képességek zavaraiával küzdő gyermekek kiszűrése, aktuális fejlettségi szintjének meghatározása az óvoda minőségirányítási programjában jóváhagyott mérőeszközökkel.
- A kiszűrt gyermekek fejlődési körülményeinek részletes megismerése az óvodapedagógusok, és a szülők közreműködésével.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése, a foglalkozások időrendi és tartalmi egyeztetése az óvoda logopédusával, pszichológusával, az utazó gyógypedagógussal, a gyermek óvodapedagógusaival.
- A kiszűrt gyermekek fejlődésének biztosítása, fejlesztése egyéni, páros, kiscsoportos formában.
- Pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása a gyermekekkel. Egyéni érzelmi szükségleteinek megismerése, kielégítése, mindenkor aktuális állapotának figyelembevétele.
- A foglalkozások szervezésében, a módszerek megválasztásában az alábbi konkrét elvek érvényesítése: nyugodt, kellemes környezet biztosítása; érzelmi és értelmi motiváltság biztosítása; terhelhetőség és mozgásigény figyelembevétele; a játék, játékoság meghatározó szerepének érvényesítése; a gyermek napirendjében szereplő egyéb tevékenységek figyelembe vétele, alkalmazkodás a gyermek alapszükségleteihez.
- A gyermek fejlődésének tervszerű nyomon követése, írásos rögzítése.
- Folyamatos kapcsolattartás a családokkal, az óvodapedagógusokkal, az intézmény vezetőjével, a logopédussal, a pszichológussal, a gyógypedagógussal. A kölcsönös tájékoztatás, és tapasztalatcsere lehetőségének biztosítása.
- Szükség esetén kapcsolatfelvétel, és kapcsolattartás különböző szakmák (gyermekpszichiáter, konduktor stb.) és intézmények (Nevelési Tanácsadó, szakértői bizottságok, gyermek - ideggyógyász stb.) képviselőivel.
- Segítségnyújtás az óvodapedagógusoknak és a szülőknek a beiskolázás optimális időpontjának meghatározásában, a gyermek számára legmegfelelőbb iskolatípus kiválasztásában.

VII. A NEVELÉSI PROGRAM HATÉKONYSÁGA

Ellenőrzés, mérés, értékelés az óvodában

A gyermekek fejlődésének ellenőrzése, mérése, értékelése

A nevelési célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése, az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig. Ez magában foglalja egyrészt a gyermek és környezetének, fejlődési jellemzőinek, másrészt az óvodapedagógus nevelői hatékonyságának tudatos nyomon követését.

Személyiségi lapok, csoportnapló szolgálnak dokumentumként a megfigyelések, és tapasztalatok feljegyzésére.

Anamnézis lap szempontjai alapján tájékozódunk a család szociokulturális jellemzőiről, a nevelési légkörről, a leggyakrabban alkalmazott nevelői eljárásokról. Fontos kérdéseket tartalmaz a gyermek korai fejlődésére vonatkozóan.

Megfigyelések, amelyek abban segítik az óvodapedagógust, hogy az óvoda mindennapi életében, a szabad és szervezett foglalkozások alkalmával megfigyelje a gyermek személyiségének sokoldalú jellemzőjét. Az egyéni fejlesztéseket a fejlesztőpedagógussal konzultálva tervezzük és dokumentáljuk.

A fejlettségmérő lapok a gyermeki fejlődés folyamatának megragadását teszik lehetővé az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

Fő területei: mozgásfejlettség, testséma, a téri tájékozódás, térbeli mozgás fejlettsége, az értelmi fejlettség, a finommotoros koordináció fejlettsége, a nyelvi kifejezőkészség és a gyermek szociális fejlettsége, szociális érettsége.

Ellenőrzés

Célja: A pedagógiai programban megfogalmazott cél és feladatrendszer nyomonkövetése.

Alapvető szempont, hogy tárgyilagos, szakmailag megalapozott, alapos, pontos, tervszerű és folyamatosan megvalósuló legyen.

Az ellenőrzés témáját, idejét, területét az éves munkatervben határozzuk meg. Ezek vonatkozhatnak a pedagógiai dokumentumokra, a gyakorlati munka megvalósítására.

Értékelés

Célja a helyi programban meghatározott célok összevetése az óvoda és a csoport működésének eredményeivel.

Alapvető szempont, hogy szakmailag megalapozott, empátikus, pozitívumokra építő legyen, mindig személyre szóló, fejlesztő szándékú legyen.

Biztosítani kell a kommunikáció, a véleményalkotás lehetőségét.

A gyermek, a gyermekcsoport értékelésének alapját a személyiségi lapok, ill. a csoportnapló adja.

Az óvodapedagógusok értékelése a csoportlátogatások alkalmával, és a nevelési folyamat dokumentációja alapján történik.

A megbeszélésekről jegyzőkönyvek, feljegyzések készülnek, melyeket az irattárban őrzünk.

Az ellenőrzés, értékelés, mérés területeit, időintervallumait, módszereit jogszabályok, szakmai irányelvek mentén végezzük.

Szakmai dokumentumok

- **Csodavár Óvoda Pedagógiai Programja**

Óvodánk által készített dokumentum a **363/2012. (XII. 17) számú Kormányrendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja** alapján készült, mely magában foglalja a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a **nemzeti köznevelésről** szóló **2011. évi CX. Törvényt**.

- **Munkaterv**

Tervezési időkerete: 1 év

Ez a dokumentum hidat képez a program és az óvodapedagógusok gyermekcsoportra elkészített terve között.

- **Csoportnapló**

Tartalmazza a heti és napirendet.

A csoportba járó gyermekek nevét, korcsoportját.

A gondozással kapcsolatos feladatokat, tennivalókat, a gyermekcsoportra vonatkozó megfigyeléseket, észrevételeket.

A hagyományokat, nevelési és fejlesztési témákat és feladatokat, valamint az ehhez kapcsolódó szervezési feladatokat.

Ebben rögzítjük a kötelezően megtartott tűz- és balesetvédelmi „oktatást” is.

- **Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai**

Személyiségi lapok, melyek a gyermek óvodába lépésétől rögzítik a meghatározott időszakonként és szempontok alapján a megfigyeléseket, a fejlesztésükkel kapcsolatos teendőket.

- **Felvételi és mulasztási napló**

Naprakész nyilvántartás a gyermekekről és adataikról.

ZÁRÓ GONDOLAT

A gyermeki személyiség tevékenység által fejlődik, amely tevékenységet a pedagógusnak kell megszerveznie a gyermekek alapos ismerete alapján, az egyéni bánásmódra építve, és gondot fordítva a képességek fejlesztésére. Óvodánk nevelési célja akkor valósul meg, ha a gyermekek képességeit megismerjük, fejlesztjük, odafigyelve arra, hogy önmagukhoz képest önállóan fejlődjenek.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Érvényessége: 2025. szeptember 1-től lép életbe és visszavonásig érvényes.
Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik az ezt megelőzően elfogadott Pedagógiai Program.

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- igazgató;
- a nevelő testület bármely tagja;
- szakmai munkaközösség;
- Szülői Szervezet;
- az óvoda fenntartója.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.
A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A dokumentum megtekinthető:

- óvoda irattárában,
- az intézmény igazgatójánál,
- interneten <https://kir.oktatas.hu/>

Tájékoztatás a pedagógiai programról

Az újonnan beiratkozó gyermekek szülei számára beiratkozáskor. Ezekén túl a nevelési év ideje alatt érdeklődésre tájékoztatást kaphat az igazgatótól a pedagógiai programról.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

**A Pedagógiai Programot
készítette** –az intézmény
igazgatója a nevelőtestület
bevonásával

igazgató

dátum: 2025.augusztus 19.

Egyetértését nyilvánította:

Óvodában nem működik

Szülői Munkaközösség elnöke
dátum:

Elfogadta:

Nevelőtestület képviselőjében
dátum: 2025.augusztus 24.

Jóváhagyta:

Csodavár Tanodú Nevelési,
Oktatási és Fejlesztő Központ Nonprofit Kft.
9700 Szombathely, Alsóhegyi út 3/a
Adószám: 25278291-1-18

Fenntartó részéről Kovács Balázs (ügyvezető)
dátum: 2025. augusztus 25.

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

A nevelőtestület döntéséről készült 4/2025. (VIII. 24.) sz. határozatával elfogadta a helyi nevelési programot.

Szombathely, 2025. augusztus 25.

Szekunda Györgyi
igazgató

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bakonyi Anna: Irányzatok, alternativitás az óvodai nevelés területén (Tárogató Kiadó 1995.)
- B. Méhes Vera: A kreativitás és a szeretet pedagógiája (Óvodai Nevelés 1997/4. 123. oldal)
- B. Méhes Vera: Magyarországi Montessori Óvodai Program (OKI Bp. 1997.)
- Csendes Éva: Életvezetési ismeretek és készségek óvodai program (2 P Oktatási Bt. 1997.)
- Dankó Ervinné dr.: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban (Dinasztiai Kiadó Bp. 1994.)
- Dr. Deliné dr. Fráter Katalin - Dóka Jánosné-Tömöriné Oláh Mária: Integrált személyiségfejlesztő program osztatlan óvodai csoportban (Hajdúböszörmény 1993.)
- Deliné Fráter Katalin: Lépésről-lépésre óvodai program (OKI Bp. 1997.)
- Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program (OKI Bp. 1997.)
- Forrai Katalin: Ének az óvodában (Editio Musica Budapest 1991.)
- Kiss Erika-Szirt Miklósné: Montessori pedagógiája az óvodában (Horizont-2000 Humán Szolgáltató Bt 1992.)
- Kondacs Mihályné-Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában (Szarvas 1994.)
- Dr. Kurucz Rózsa: Montessori-pedagógia (NODUS Kiadó, Veszprém 1995.)
- Lépésben a változásokkal I-IV. (Hajdúböszörmény 1992-1995.)
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel (Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet 1997.)
- Néphagyományőrző óvodai program (Gödöllő 1993.)
- Pereszlényi Éva-Porkolábné Balogh Katalin: Játék-mozgás-kommunikáció óvodai program (Alcius Bt. Bp. 1996.)
- Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana (Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 1997.)
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában (Alex-Typo kiadó 1992.)
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin- dr. Páli Judit-Pintér Éva- Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevenció óvodai program (OKI Bp. 1996.)
- Dr. Tóthszöllőssy Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában (Váci Ofszet Kft 1994.)
- A kompetencia – alapú oktatási programok alkalmazása segédanyagai (suliNOVA közoktatási-fejlesztési és pedagógus továbbképzési kht. 2006.)
- Óvodai nevelés kompetenciaterület Elméleti Alapvetések (suliNOVA közoktatási-fejlesztési és pedagógus továbbképzési kht. 2006.)

Jegyzetek

dr. Pereszlényi Éva: Helyi óvodai program készítő tanfolyamának jegyzetei (1997. március, április 1997. szeptember, október)

A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Rendelkezésre bocsátja:
Csodavár Tanodú Nevelési, Oktatási és Fejlesztő Központ Nonprofit Kft.
9700 Szombathely, Alsóhegyi út 3/a

I. HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megvalósulás
csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	1 db
gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	23 db
tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen)	nem kötelező: kihelyezett helyszínen ill. uszodában
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs, nem kötelező
játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ingatlanon belül kialakított, részben füves, részben ütéscsillapító burkolattal ellátott ~ 560 m
intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	1 db
intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	nincs, nem kötelező
tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	nincs, nem kötelező
óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	nincs, nem kötelező
nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
többcélú helyiség (szülői fogadásra,	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	1 db

tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)		
orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs, 400 m-re található egészségügyi szolgáltatónál található, nem kötelező
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	1 db
gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	1 db helyiség, 4 db WC és gyermekmosdó, 1 db piszoár
felöltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	1 db
felöltöző mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	1 db
felöltöző WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	1 db
felöltöző zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
felöltöző étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	külön nem szükséges
főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs, nem szükséges
melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
szárászárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs, nem szükséges
földes árú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs, nem szükséges
éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs, nem szükséges
karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs, nem szükséges
kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	1 db
ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db

	telephelyen) 1	
--	----------------	--

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megvalósulás
1. Csoportszoba		
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	23 db
gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	34 db
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	9 db
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	4 db (ablakonként 2-2 db)
szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	1 db
játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	4 db
könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	1 db
élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	1 db
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	1 db
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	4 db
szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	1 db
2. Tornaszoba		Nem szükséges ill. külső helyszínen
tornapad	2	
tornaszőnyeg	1	
bordásfal	2	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		Fejlesztő társasjáték – 30 db Mozgásterápiás eszközök: gimnasztika labda 3 db trambulin 1 db billenő lap 1 db görgős deszka 1 db

		gimnasztikai matrac 1 db Különböző hangszerek 10 db
tükör (az asztal szélességében)	1	1 db
Asztal	1	2 db
Szék	2	4 db
Szőnyeg	1	1 db
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	1 db
4. óvodapszichológusi szoba	Gyermelelétszám szerint	nincs
Asztal	1	
Szék	4	
Szőnyeg	1	
Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
5. Játszóudvar		
kerti asztal	gyermek- csoportonként 1	4 db
kerti pad	gyermek- csoportonként 2	2 db
Babaház	gyermek- csoportonként 1	1 db
udvari homokozó	gyermek- csoportonként 1	1 db
Takaróháló	homokozónként 1	1 db
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	
6. Intézményvezetői iroda		
íróasztal és szék	1-1	2-2 db
tárgyalóasztal, székekkel	1	2-2 db
Telefon	1	1 db
Fax	1	-
Könyvszekrény	1	1 db
Iratszekrény	1	1 db
Elektronikus adathordozó szekrény	1	1 db
számítógép, internet	1 felszerelés	2 db

hozzáféréssel, perifériákkal		
számítógépasztal és szék	1-1	2-2 db
7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda		Nincs
(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
íróasztal és szék	1-1	
Iratszekrény	1	
Telefon	1	
számítógépasztal és szék	1-1	
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	
8. Nevelőtestületi szoba		
fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	1 db
Szék	pedagóguslétszám szerint 1	4 db
könyvtári dokumentum	500	500
Könyvszekrény	2	2 db
Fénymásoló	1	1 db
Tükör	1	1 db
9. Többcélú helyiség		
tárgyalóasztal székekkel	1	1 db
10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	nem szükséges
11. Gyermeköltöző		
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	23 db
Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	23 db
12. Gyermekmosdó, WC helyiség		
Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	23 db
Falitükör	mosdókagylónként 1	1 db
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	23 db

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megvalósulás
egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	23 db
tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	4 db
Fésűtartó	csoportonként 1	23 db
Törülköző	felöltt és gyermeklétszám szerint 3-3	60+10 db
Abrosz	asztalonként 3	9 db
Takaró	gyermeklétszám szerint 1	23 db
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	69 db

IV. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megvalósulás
szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db
kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	1 db
Hűtőgép	óvodánként 1	1 db
Porszívó	óvodánként 1	1 db

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megvalósulás
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
különböző játékművek (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	1 db mini konyha teljes felszereléssel 1 db babaház 2 db hintaló 8 db baba autók, játékvonatok, sínek 23 db kendő, 23 db kötél bábszínház paraván, bábok fa játékok, számoló golyók, „tűsik”
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	7 db bója 8 db karika
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	10 db hangszer 2 db furulya 1 db xilofon
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	30 db mesekönyv
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	10 db társasjáték 3 db memóriajáték 8 db kártyajáték 6 db kirakó 6 db puzzle
ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	23 db festőtábla 23 db ecset 23 db festőkötény festékek, gyapjak, ragasztók, kréták, ceruzák
a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	kerti eszközök pl. kislapát, kisásó, kannák, gereblyék, öntözőkannák
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	1 db játékkonyha 23 db sodrófa 23 db kötény 23 db deszka 23 db olló kerti eszközök
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs, nem szükséges

magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	1 db CD lejátszó, 2 db hangfal
diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs, nem szükséges
Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs, nem szükséges
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2 db furulya 1 db xilofon
hangszer (gyermekeknek)	gyermek-csoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	10 db
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	1 db trambulín 1 db matrac 2 db nagylabda
projektor vagy írásvetítő	1	nincs, nem szükséges

VI. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megvalósulás
étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	40 tégely + steril zacskók
Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db „B” típusú
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs, nem szükséges
amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	konyhai munkavégzésnél: élelmiszeripari kötény (fehér) hajháló/sapka Fehér félcipő (olajálló, csúszásmentes gumitalp, orrmerevítő nélküli, erős bőr felsőrész, antistatikus, energiaelnyelő sarok, párnázott bokarész)	
amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
tűzoltó készülék	3db	